

LÖW & spol., s.r.o.
Studie, plány a projekty pro krajinu a vesnici
Vranovská 102, 614 00 Brno
Tel.: 545575250, 545576740 Fax.: 545576250
E-mail: lowapol@lowapol.cz
IČ: 46990798 DIČ: CZ46990798

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

JEV 17 - „Oblast krajinného rázu a její charakteristika“

JEV 18 - „Místo krajinného rázu a jeho charakteristika“

Brno 2008

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

Zadavatel: Magistrát hlavního města Prahy,
Útvar rozvoje hlavního města Prahy

Zhotovitel: LÖW & spol., s.r.o., Brno

Řešitelský tým: Doc. ing. arch. Jiří Löw – vedoucí projektant
Dr. Pavel Hartl, CSc.
Mgr. Jaroslav Novák
Bc. Leoš Pelikán
Ing. Eliška Zimová

Spolupráce: Ing.arch. Tomáš Havrda
Ing.arch. Karel Kuča

I. etapa

Výrazné terénní hrany, útvary a ostatní přírodní dominanty (jev 11.16)

Pohledově exponované svahy (jev 11.13)

II. etapa

Významné solitéry zeleně kompozičního významu (jev 11.17)

Vymezení struktury území (krajinných matric) v nezastavěné části města (M 1:10 000)

O b s a h

Textová část:

I. část

Doplnění některých jevů potřebných k vymezení oblastí a míst krajinného rázu

a) Popis a charakteristika zvoleného přístupu	4
b) Soupis jednotlivých jevů v nezastavěném území	4
c) Obecné shrnutí a analýza	5
d) Závěrečná doporučení pro ochranu uváděných hodnot	5

II. část

Doplnění některých jevů potřebných k vymezení oblastí a míst krajinného rázu

a) Popis a charakteristika zvoleného přístupu	6
b) Soupis oblastí a míst krajinného rázu	8
b.a) úvod	8
b.b) oblasti krajinného rázu Prahy	10
b.c) místa krajinného rázu Prahy	37
c) Obecné shrnutí a analýza	41
c.a) výsledky	41
c.b) poučení	42
d) Závěrečná doporučení	46
d.a) metodologická východiska ochrany krajinného rázu v Praze	46
d.b) doporučení	46
e) Literatura	48

I. ČÁST – Doplnění některých jevů potřebných k vymezení oblastí a míst krajinného rázu

a) Popis a charakteristika zvoleného přístupu

Při zpracovávání ÚAP jevů 17 a 18 byla zjištěna absence grafického zpracování některých přírodních i kulturních daností, pro splnění úkolu významných.

Jde zejména o pohledově významné terénní danosti – buď formou přírodních dominant (jev 11.16), nebo pohledově exponovaných svahů (jev 11.13) a na nich se kompozičně uplatňující zeleň působící v krajině jako solitéry (jev 11.17). Jako další podklad bylo využito vymezení struktury území v nezastavitelné části města, jako doplňku pro část zastavěnou, samostatně zpracovanou ÚRM. Externě ÚRM zajišťuje i zpracování historického rozboru vývoje celého současného území Prahy (dále Pražsko).

Pro zpracování jevů 11.13, 11.16 a 11.17 bylo provedeno vyhodnocení svažitosti georeliéfu Pražska, kdy byly vymezeny výrazné svahy a skalní stěny jako základní danosti krajinné kompozice Pražska.

Za výrazné svahy lze označit svahy nad cca 10°. To však jen v případech zvedajících-li se z rovinnatého povrchu. V členitějším reliéfu musí být sklon vyšší. Minimální výška výrazného svahu je tak dále stanovena na cca 20 m. Při zařazení svahu mezi výrazné tedy hraje roli převýšení svahu, jeho sklon i celkový charakter okolí. Kritéria pro jejich vymezení tedy nelze zcela přesně a jednoznačně stanovit a individuálně se pohybují v širokém spektru.

Na základě tohoto podkladu byly potom odvozeny jednak z odstupů viditelné a tedy **pohledově exponované svahy**, jako základ krajinných vedut, svahy **hluboce zaříznutých údolí** jako základ krajinného suterénu (tedy krajin, které ze základní pozorovací úrovně nejsou dálkově viditelné) a **dominant** jako základu krajinných kompozičních pólů.

Prostou mapovou superpozicí exponovaných svahů a dominant s vrstvou zeleně Pražska byl získán další jev – významné solitéry zeleně kompozičního významu (11.17). Je třeba upozornit, že i kompoziční hodnota zeleně se odvíjí nejen od jejich vlastností, ale především z umístění. Solitérní zeleň (např. remízek) v kotlině tak nemá zásadní kompoziční význam, oproti remízku na kuželovém kopci, či pohledově exponovaném svahu. Na dominantě se navíc jako solitér uplatňuje i ta část velkoplošné zeleně, která na exponovaný svah vystupuje.

Pro vymezení struktury nezastavěného území Pražska byla vytvořena, v návaznosti na samostatnou práci struktura zastavěných ploch. Nové kategorie struktur nazastavěných krajin se odvíjí z poskytnutých dat ÚRM a jsou obdobně členěny podle základních vlastností jejich prostorové struktury na struktury pohledově uzavřené, polootevřené a otevřené, se speciální kategorií struktur kombinovaných. Hodnocení prostorové struktury Pražska je tak kompletováno pro zastavěnou i nezastavěnou část.

b) Soupis jednotlivých jevů v nezastavěném území

Na základě uvedené metodiky byly vymezeny následující jevy:

- pohledově exponované svahy, jako základ krajinných vedut, příp. kompozičních os a svahy hluboce zaříznutých údolí jako základ krajinného suterénu (tedy krajin, které ze základní pozorovací úrovně nejsou dálkově viditelné) a
- terénních dominant jako základu krajinných kompozičních pólů.

Výrazných terénních hran a útvarů

- skalních stěn, jako nejvýraznějších a obecně nejvýznamnějších kompozičních atributů částí krajinných vedut a pólů,
- lomů, jako útvarů sice antropogenních, po ukončení těžby však trvale výrazných a tedy rovněž zásadních kompozičních atributů částí vedut a pólů,
- pohledově exponovaných částí zeleně, jako třetího základního kompozičního atributu přírodních dominant.

Prostorové struktury nezastavěných částí Pražska:

Členění dle prostorové struktury nezastavěných ploch		
	Otevřená	
Pa	plochy bez vegetace	Zpevněné plochy, obnažené povrchy, aktivní skládky
ZP	otevřené zemědělské plochy	pole, louky, pastviny, trávníky, zahradnictví, lada apod.
Vo	vodní plochy	rybníky, přehrady
Zs	stepní lada	skalní stepi s nálety dřevin, druhotné stepi
	Polootevřená	
Zv	vinice	vinice, i nízkokmenné sady na černém úhoru apod.
Zz	zahrádky	zahrádkářské osady
Zs	nízkokmenné sady	intenzivní sady, většinou na černém úhoru
ZH	háje a vysokokmenné sady	rozvolněné lesní plochy na svazích, světlé lesy, staré sady
	Uzavřená	
ZL	lesy	zapojené lesní porosty
	Kombinovaná	
Zka	údolní katény	úzká, zaříznutá údolí, se zalesněnými, místy skalnatými svahy a loukami na dně
ZSv	příkré svahy	příkré čelní svahy, často skalnaté, s kombinovanou vegetací stepí, hájů a zapojených lesů
ZPa	architektonické parky	staré zahrady a parky s pravidelnou kompozicí a architektonickými prvky
ZPk	krajinářské parky	městské romantické parky s nepravidelnou kompozicí
ZVh	vesnická humna	vesnické zahrady na humnech, někdy se stodolami a kolnami
ZiS	infrarstrukturální slamy	zbytkové plochy u silnic a železnic s nálety dřevin či doprovodnou zelení

c) Obecné shrnutí a analýza

Všechny doplňující jevy mají za úkol doplnit územně analytické podklady a jejich využití o venkovské části krajiny Pražska. Cílem tedy je dotvořit soubor urbanistických, částečně jednostranných informací, o relevantní informace krajinné.

Hlavním úkolem této práce je však zapojit krajinné a ekosystémové danosti a vztahy do koncepčního, urbanistického rozhodování o dalším rozvoji Prahy.

d) Závěrečná doporučení pro ochranu uváděných hodnot

Všechny provedené práce jsou dílčími podklady pro klíčové kroky v II. části práce, která je zaměřena na vymezení, přiměřenou definici a ochranu oblastí a míst krajinného rázu Pražska, jako součást limitů a inspirací pro rozvoj města.

II. ČÁST – Doplnění některých jevů potřebných k vymezení oblastí a míst krajinného rázu

a) Popis a charakteristika zvoleného přístupu

Rázovitost krajiny je obrazem krajiny v naší mysli, kdy jsou nám její charakteristiky zprostředkovávány pomocí typických znaků. Tyto znaky tedy pro nás vytvářejí krajinný obraz a určitý prostor pro člověka identifikují.

Charakteristiky, ani rázovitost krajiny není výslednicí estetických hodnot krajinářských návrhů, ale tvořivého života stovek generací našich předků v daných přírodních, kulturně historických a sociálních podmínkách. Rázovitost velmi přesně syntetizuje tyto charakteristiky krajin a umožňuje jejich typologické (podle typů znaků) i individuální (podle místní kombinace znaků) definici a členění.

Celostátní rámce pro hodnocení Prahy - typologická diferenciací České krajiny:

Vychází z evropské typizace krajin na krajinné megatypy. Ty jsou rozčleněny na makrotypy české krajiny, což je jeden z výstupů úkolu VaV /640/6/02 – „Zajištění realizace Evropské úmluvy o krajině v další činnosti MŽP“. V těchto evropských souvislostech byla v r. 2006 zpracována typizace krajin České republiky. Navržené typy krajin tvoří rámce pro členění krajiny na regionální úrovni. Jednotlivé typy jsou digitálně vymezeny a popsány z hlediska přírodního, socioekonomického i kulturně-historického. Vznikly tak tři vůdčí rámcové krajinné typologické řady postihující přímo či zprostředkovaně hlavní typologické rámce vlastností české krajiny, zjednodušeně shrnuty pod:

I. rámcové typy sídelních krajin:

1. stará sídelní krajina Hercynika a Polonika
2. stará sídelní krajina Panonika
3. vrcholně středověká sídelní krajina Hercynika
4. vrcholně středověká sídelní krajina Karpatika
5. pozdně středověká krajina Hercynika
6. novověká sídelní krajina Hercynika
7. novověká sídelní krajina Karpatika

V Praze jsou vymezeny dva (podtrženě), typ č. 3. je však okrajový.

II. rámcové typy využití krajin

- Z – zemědělské krajiny
- M – lesozemědělské krajiny
- L – lesní krajiny
- R – rybníční krajiny
- U – urbanizované krajiny
- H – krajiny horských holí

V Praze jsou všechny mimo H a R, převažuje však U.

III. rámcové typy reliéfu krajin

- 1 – krajiny plošin a pahorkatin
- 2 – krajiny vrchovin Hercynika
- 3 – krajiny vrchovin Karpatika
- 4 – krajiny rovin

- 5 – krajiny rozřezaných tabulí
- 6 – krajiny hornatin
- 7 – krajiny sopečných pohoří
- 8 – krajiny vysoko položených plošin
- 9 – krajiny vátých písků
- 10 – těžební krajiny
- 11 – krajiny širokých říčních niv
- 12 – krasové krajiny
- 13 – krajiny výrazných svahů a skalnatých horských hřbetů
- 14 – krajiny ledovcových karů
- 15 – krajiny zaříznutých údolí
- 16 – krajiny izolovaných kuželů
- 17 – krajiny kuželů a kup
- 18 – krajiny vápencových bradel
- 19 – krajiny skalních měst

V Praze je 7 typů, zvláště významné jsou 11., 13. a 15.

Individuální diferenciaci České krajiny:

Individuální členění krajin z hlediska jejich rázovitosti je rozhodující postup jak definovat a vymezit v zákoně o ochraně přírody a krajiny stanovené kategorie místa a oblasti krajinného rázu.

Individuální členění musí nutně vycházet ze základních způsobů našeho vnímání krajiny jako vnitřně souvisejících celků. Místem tak nemůže být individuální bod v krajině, ale celé místo, které je ve společném a bezprostředním pohledovém propojení. Stejně i oblast musí mít společné rámce v nichž je vnímána. Znamená to tedy, že základními individuálními jednotkami členění jsou:

Konvizuální krajinný celek (zkráceně **KvC**) je „individuální krajinný prostor, vymezený pohledovými bariérami, který je uvnitř sebe pohledově spojený z většiny pozorovacích stanovišť“. Konvizuální krajinné celky mohou být pohledově uzavřené, polootevřené i zcela otevřené. Ani otevřené části by však neměly přesahovat délku 3 km“.

Vedle tohoto horizontálního vymezení se v krajinách s dramatickým georeliéfem v hlubokých údolích skladba konvizuálních celků rozvíjí i vertikálně, kdy výšková úroveň dna údolí tvoří jeden celek, úroveň středních, svahových poloh druhý a vrcholky třetí. Konvizuální celek je elementárním kompozičním prostorem krajiny. Tento celek pojetím odpovídá zákonné kategorii: **místo krajinného rázu**.

Za okraji konvizuálního krajinného celku, které tvoří jeho ohraničení, se často pohledově uplatňují další, vzdálenější krajiny či převýšené horizonty a části jejich pohledově exponovaných svahů, projevujících se jako krajinné veduty. Vzdálené horizonty a veduty vytvářejí v nadhledech nadřazené – supervizuální krajinné celky.

Supervizuální krajinný celek (zkráceně **SvC**) je tedy „individuální část krajinného prostoru, vymezená krajinnými ohraničeními (horizonty a vedutami), který je uvnitř sebe v nadhledech pohledově spojený.“ Jeho největší vnitřní vzdálenost se řídí viditelností za průměrných atmosférických podmínek a pohybuje se u nás až okolo 40 km. I on může být pohledově uzavřený, polootevřený i zcela otevřený. Supervizuální krajinný celek je tedy největším, vnitřně členěným a ze země vnímaným, kompozičním krajinným celkem. Tyto celky tvoří i

základní autonomní urbanistické prostory městské krajiny a jsou prioritním předmětem našeho zájmu. Tyto celky pojetím odpovídají zákonné kategorii: **oblast krajinného rázu**.

Při vnitřním uspořádání supervizuálních krajinných celků, ale i větších konvizačních, se kompoziční prvky projevují zjednodušeně: jako krajinné ohraničení a matrice (pozadí), akcentované krajinnými singularitami (kompozičními osami a póly).

Krajinné ohraničení je tvořeno různě odlišnými krajinnými horizonty a vedutami (v případě hraničních svahů), ohraničujícími supervizuální celky. Mohou být jak nuanční, tak akcentované singularitami. Způsob ohraničení, i velikost ohraničených krajinných celků, se významně liší podle krajinných typů. Ohraničení jsou nejcitlivějšími místy kompozice. Ohraničení tvoří především čelní svahy, hřbety a hřebeny, tedy reliéf.

Krajinná matrice je tvořena běžnými a převažujícími typy uspořádání – strukturami - krajiny či jejich opakujícími se kombinacemi. Matrici tvoří i typická krajinná mozaika z opakujících se individuálních prvků. To, co je v dané krajině běžné, je logicky i základní platformou pro hodnocení nových zásahů do ní, zejména u KvC.

Matrici tvoří jak výsledky různého způsobu využívání, tak i běžné stavby a zařízení. V krajinách rurálních převažují matrice lesní, zemědělské či smíšené s venkovskými sídly, v krajinách urbánních matrice různých typů zástavby. U matrice je důležitý soulad jejího vzhledu s funkcí, jako výslednice průniku jejích přírodních podmínek a způsobů využívání.

Krajinné singularity – krajinné osy a póly: jsou místa v krajině s výjimečným, neopakovaným účinkem. Tvoří tedy výjimky oproti dané krajinné matrici a není tedy rozhodující, zda jsou jednotlivé prvky matrice výrazné či nikoliv (i vilová zástavba složená z výrazně individualistických forem tak tvoří, přes snahu jednotlivých tvůrců běžnou, i když celkově neuspořádanou matrici). Je logické, že singularit musí být v daném celku málo, jinak se stávají součástí matrice.

Krajinné osy jsou liniové singularity, které protkávají krajinu a vytvářejí osy krajinné kompozice daného celku. Mohou být charakteru přírodního (vodní toky a údolí, svahové zlomy, ale i biokoridory apod.), kulturního (urbanistické osy) i historického (prostorové stopy minulých linií).

Krajinné póly jsou bodové singularity s výjimečným účinkem, tvořící akcenty v dané krajinné matrici. Odvíjejí se od místně koncentrovaných, přitom však výrazně odlišných, částí prostorů. Opět mohou být jak přírodní (izolované tvary georeliéfu, skály či výrazně odlišný vegetační kryt), kulturní (stavební dominanty, náměstí nebo jiné funkčně zvláštní plochy apod.) či historické (stopy historických pólů). Póly mohou tvořit jak krajinné dominanty, tak výrazná kompoziční ohniska významová.

Konvizační a supervizační celky jsou základní krajinné obrazy, které jsou dále jako oblasti a místa krajinného rázu individuálně popsány svými typickými znaky matric, ohraničení a singularit.

b) Soupis oblastí a míst krajinného rázu

b.a) úvod

Zatímco SvC – oblastí krajinného rázu Prahy je celkem 50, KvC – míst krajinného rázu je 1 961 a navíc se mohou v čase měnit podle místních změn, především v zástavbě. Nejen SvC, ale i KvC jsou proto vymezeny dle prakticky neměnného utváření reliéfu, přičemž konvexní tvary vytváří ohraničení a konkávní vnitřní prostředí celků. U SvC je tento přístup dostatečně

přesný a exaktní, protože převýšení reliéfů v těchto nadřazených celcích je natolik výrazný, že jej zástavba, ani vegetace svou dimenzí nemohou změnit.

Jiná situace je u KvC, kde je jejich reliéfní ohraničení sice pevné, uvnitř některých celků se však může významně drobit zástavbou i vegetací na celky menší. Reliéfně vymezené KvC je tak nutno brát jako pevné rámce v nichž může v praxi pokračovat další, vnitřní členění. Zatímco SvC jsou tedy jednoznačně identifikované a lze je individuálně podrobně popsat, KvC lze rozčlenit pouze podle matric, v nichž leží a podle jejich současné krajinářské hodnoty.

Geomorfologické danosti území Prahy

Převážná část území Prahy (více než 4/5) se nachází v plochem až mírně zvlňeném reliéfu *Pražské plošiny*. Typické jsou zde rozsáhlé plochy zarovnaných povrchů plošinného až velmi mírně ukloněného reliéfu, do něhož se zařezává výrazné údolí řeky Vltavy a jejích přítoků. Plochy zarovnaný reliéf s malými výškovými rozdíly dodává většině území celkově plošinný ráz. Naopak silně rozčleněné území zahloubených údolí, často se skalními stěnami na strmých svazích, výrazně zvyšuje členitost území (ráz vrchoviny až hornatiny). Pro reliéf na území Prahy je tedy typický nápadný rozdíl mezi dvěma základními soubory povrchových tvarů - vysoko položenými plošinami (zarovnanými povrchy) a poměrně hluboce zaříznutými údolními vodními toků.

Maximální výškové rozpětí území Prahy činí 225 m (400 m n.n. západně od Zličína - 175 m n.m. na hladině Vltavy pod Prahou). Zejména území na levém břehu Vltavy má velké výškové rozpětí na poměrně krátkou vzdálenost: např. Bílá hora (k. 380 m) leží jen 6,5 km od Vltavy, svědecká plošina Na Vidouli (s k. 371 m) je vzdálena 4 km a Petřín (k. 318 m) jen 750 m od řeky, tekoucí o 130 m níže.

Plošinné až velmi mírně ukloněné povrchy (zarovnané povrchy) se nacházejí v několika výškových úrovních různého stáří a patří k několika typům:

- Nejvyšší a nejstarší jsou na Z (ve výškách 360-400 m n.m.) a jsou vyvinuty na paleozoických a křídových horninách a mírně se sklánějí směrem k S. Nejrozsáhlejší plošina zarovnaného povrchu je vyvinuta na svrchnokřídových opukách v Praze-Ruzyni.
- Plošiny ve výškové úrovni (370-380 m n.m.) na proterozoických horninách pravého břehu Vltavy u Dobřejovic a Dolních Břežan patří k další skupině zarovnaných povrchů.
- Níže položené zarovnané povrchy (převážně ve výškách 290-330 m n.m.) jsou zachovány na Z od Vltavy mezi nejvyšší úrovní zarovnaného povrchu a dnešním údolím řeky Vltavy, na pravém břehu řeky jsou na rozsáhlejších plochách zejména ve střední a jižní části území. Tyto zarovnané povrchy se nacházejí na Turské plošině na severu, na Úvalské a Uhříněveské plošině na jihu.
- Níže položené plošiny mezi 250-280 m n.m. zaujímají rozsáhlejší plochy na paleozoických horninách Říčanské plošiny v okolí Újezda, Klánovic, Hostivaře a Kyjí. Rozlehlé plošiny jsou na svrchnokřídových souvrstvích na SV v okolí Horních Počernic, Satalic a Čakovic a mírně se sklání směrem k severu.

Mimo plošiny zarovnaných povrchů a hluboce zaříznutá údolí vodních toků, jsou významnými prvky reliéfu na území Prahy tvary podmíněné geologickou stavbou podloží. Jsou to suky a strukturální hřbítky na odolnějších partiích proterozoických a staropaleozoických hornin. Jejich tvar a velikost jsou závislé na strukturálně tektonických poměrech a stupni

denudace reliéfu. Tyto vyvýšeniny jsou vázány zejména na silicity (bulžníky), bazalty (spility), křemence, diabasy (žilné bazalty) a vápence. Morfologicky se zřetelně projevují především v silněji denudovaných územích a údolích v tektonicky členitém území podél pražského zlomu. Sledují zpravidla barrandienský směr (JZ-SV) a souvisí se strukturními a tektonickými poměry. Místy výrazně ovlivnily vývoj, tvary a směry údolí - Vltavy, Radotínského potoka, Šáreckého potoka, Rokytky, Botiče:

- Nejvýraznějším strukturním hřbetem je bulžníkové Ládví, zvedající se o 30-50 m nad povrch okolního terénu. Bulžníkové suky jsou příznačné pro Turskou plošinu na severu (Ládví s k. 359 m, Velká skála - k. 314 m, Kozí hřbety - k. 304 m, Kamýk - k. 320 m aj.) a dále lemují okraje údolí Šáreckého potoka.
- Hřbítka a suky z ordovických křemenců a zčásti silurských diabasů, jsou charakteristickým rysem reliéfu údolí Motolského potoka. Rozsáhlé strukturní hřbety z ordovických křemenců vystupují v sv. části Prahy - mezi Žižkovem a Hloubětínem.
- Na zvrásněných devonských a silurských vápencích vznikly místy kuestovité hřbety v údolí Radotínského potoka.

Vltava je hydrografickou osou území a tvoří erozní bázi území. Její výrazné a hluboce zaříznuté údolí směru J-S přetíná napříč struktury barrandienských hornin. Proto jsou na údolních svazích časté skalní výchozy i rozsáhlá skalní defilé, mnohde zvýrazněná kamenolomy. V Pražské kotlině má vltavské údolí nesouměrný příčný profil s příkrým a vyšším levým svahem a mírnějšími a nižšími pravými svahy, kde jsou vyvinuty kvartérní říční terasy. Přítoky Vltavy a Berounky se zařezávají do podložních hornin a vytvářejí hluboká až kaňonovitá údolí se zvětšeným sklonem dna - Karlický potok, Švarcava, Radotínský potok, Dalejský potok, Šárecký potok, Únětický potok, Rokyta apod.

Celkově plochý ráz reliéfu zvýrazňují akumulace mladotřetihorních sedimentů (písky a štěrky) a čtvrtohorních uloženin (říční terasy, údolní nivy). V reliéfu se taktéž významně uplatňují eolické akumulační tvary – zejména sprašové pokryvy. Projevují se jako konzervační prvek, kopírující a změkčující původní reliéf.

V historické době byl reliéf na území města Prahy značně přeměněn činností člověka. Největší změny souvisejí s těžbou stavebních materiálů a navážkami. Úpravy hydrického režimu Vltavy umožnily i rozsáhlé změny v její nivě.

b.b) oblasti krajinného rázu Prahy – ÚAP jev 17

Jak již bylo konstatováno, zákonné kategorii Oblast krajinného rázu odpovídá SvC. V Pražsku bylo vymezeno 50 SvC. Za základ jejich vymezení přitom byla vzata převažující výšková hladina Středočeské tabule 400 – 300 m n.m., mírně se svažující k severu. Tato mírně zvlhňaná plošina vytváří svými sníženinami základní trasy hydrologické sítě Pražska.

Vzhledem k podstatně nižší erozní bázi toku Vltavy pak dochází k denudaci všech jejích přítoků do typických hluboce zaříznutých údolí, končících na plošině mělkými ukončeními. Tyto hluboké zářezy se v krajinném obraze SvC neuplatňují (mimo případu pozorovatele přímo na hraně údolí) a ani nové SvC nevytvářejí. Uplatňují se jako **krajinný suterén** s určitými **soubory KvC**. Těchto souborů je 14.

Soubory konvizuálních celků hluboce zaříznutých údolí – krajinný suterén:

S, J, V, Z – světové strany, NRBK – nadregionální biokoridor, RBK – regionální biokoridor, PPr – přírodní park, CHKO – chráněná krajinná oblast, TTP – trvalý travní porost

Č.:	Název:	Vymezení souboru:	Charakteristiky:	Doporučení:
I.	Zbraslavský úsek Vltavského údolí	Řetězec 15 KvC v údolí Vltavy a 11 KvC v Břežanském údolí.	Břežanské údolí je zcela zalesněno, v údolí Vltavském, tvořícím NRBK, pouze boční, často skalnaté svahy, narušené aktivním lomem pod Baněmi. Údolí zčásti zatopeno přehradou Vrané, zbytek dna je vyplněn zástavbou.	Nepřipustit další zástavbu svahů.
II.	Radotínské údolí	Řetězec 67 KvC v zaříznutém Radotínském údolí.	Mozaika lesních, stepních a skalních společenstev v různém stádiu sukcese, vázaných na vápencový podklad a krasové tvary. Z velké části jsou zvlášť chráněna. Významně zastoupeny jsou aktivní lomy, jejichž krajinářská hodnota není jednoznačně negativní a po ukončení těžby mohou poskytnout unikátní stanoviště živé přírodě. Dno údolí u Vltavy je obsazeno zástavbou, na horní hrany jsou místy vklíněny zahrádkářské kolonie.	Je třeba striktně dodržovat režim CHKO a PPr, s horních hran údolí je třeba dle možností omezovat zahrádkářské kolonie a nepřipustit jejich přeměnu na zástavbu rodinných domů, v údolí nepřipustit další výstavbu.
III.	Chuchelské údolí	Skupina 11 KvC v uzavřené části údolí.	Uzavřené, zalesněné údolí, v ústí zastavěné rod. domy. Lesní údolí chráněno PPr.	Nepřipustit jiné využití území a v zastavěné části vícepodlažní zástavbu.
IV.	Prokopské údolí	Řetězec 37 KvC v zaříznutých údolích Dalejského a Prokopského potoka.	Mozaika lesních, stepních a skalních společenstev v různém stádiu sukcese, vázaných na vápencový podklad a krasové tvary. Z velké části jsou zvlášť chráněna. Významně zastoupeny jsou bývalé lomy, jejichž krajinářská hodnota je pozitivní a mohou poskytnout unikátní stanoviště živé přírodě. Na dně leží historické sídlo Klukovice a další, novější osady, vzniklé ze samot Dalejský mlýn a Opatřilka. Svahy jsou místy narušena	Přísně chránit celé údolí se statutem PPr, zejména nepřipustit přerůstání chatových kolonií v trvalé bydlení a chatovou výstavbu a na dně i na okrajích svahů je maximálně omezovat. Na druhé straně je třeba v údolí zabezpečit základní, nepobytové turistické služby.

			chatovými koloniemi a na Z dokonce agroareály.	
V.	Zlíchovské údolí Vltavy	2 KvC krátkého úseku zúženého údolí Vltavy.	Výrazné zúžení Vltavského údolí, tvořícího bránu mezi SvC 23. a 24. Zúžení s NRBK je tvořeno zalesněnými, výrazně vrásněnými, skalnatými ostrohy Podskalským a Bránickým na pravobř., Děvínem a Barrandovem na levobř. soutěska je zásadně narušena stavbou Barrandovského mostu.	Přísně chránit unikátní skalní stěny a nepřipustit další výstavbu, neskalní plochy pro zvýšení kontrastu zalesnit.
VI.	Údolí Motolského potoka	Řetězec 15 KvC v složité soustavě údolí Košíř a Smíchova.	Zaříznutá dolní část údolí, tvořící RBK, s prakticky zcela městsky zastavěným dnem (bloková a sídlištní zástavba). Svahy jsou alespoň částečně zalesněny, s dominantním vrchem Skalka.	Posílit ozelenění dolních, srázných částí svahů údolí. Před zástavbou chránit srázy svahů a jejich temen
VII.	Šárecké údolí	Řetězec 76 KvC v složitém Šáreckém a Lysolajském údolí.	V Z části mozaika lesních, stepních a skalních společenstev v různém stádiu sukcese, vázaných na pestrý reliéf. Z části jsou maloplošně zvlášť chráněna. Většina svahů i dramatického dna je zalesněna. Ve V části je tento údolní fenomén výrazně narušen novou výstavbou. Z původní osady Jenerálka a sporadických samot se vyvinulo prakticky souvislé zastavění dna údolí, až po jeho ústí. Svahy, zejména na S jsou v horních hranách narušena chatovými koloniemi. Celé údolí je chráněno jako PPr a tvoří NRBK.	Ochranu celého unikátního území je třeba důsledněji dodržovat. Zásadním cílem je omezování zahrádkářských lokalit.
VIII.	Údolí Kopaninského potoka	Řetězec KvC, z nichž 14 se dotýká Prahy.	Zaříznuté, masivně zalesněné údolí i horními svahy, které se však k P. Kopanině mění v zemědělské i s historickým jádrem sídla. Tato část údolí je bohužel znehodnocena chatovou výstavbou u potoka i na hřebenu a přeřata Lipskou komunikací.	Po Lipskou komunikaci omezovat v maximální míře chatovou zástavbu a zabránit její přeměně v trvalé bydlení.
IX.	Údolí	Dlouhý řetězec	Údolí s mozaikou lesů, polí	Přísně dodržovat

	Únětického potoka	KvC, z nichž 19 zasahuje do Prahy.	a luk, bez rušivé zástavby, velmi kvalitní prostor, celý je chráněným územím.	ochranný režim.
X.	Vltavské a Drahaňské údolí nad Roztoky	Řetězce 16 KvC v zúženém údolí Vltavy a 6 KvC v Drahaňském, Bohnickém a Čimickém údolí, k Praze patří jen jedna strana svahů.	Příkré svahy údolí jsou zalesněny, úzká niva Vltavy, s uměle sevřenou řekou, je vyplněna dopravní infrastrukturou, příkré, skalnaté svahy jsou zalesněny, horní části pravobřeží, stejně jako S okraje Drahaňské rokle, jsou obsazeny zahrádkami, přecházejícími živelně v trvalé bydlení. Údolí Vltavy tvoří NRBK.	Nepřipustit další zužování Vltavské nivy stávkami, chatovou výstavbu na horních svazích v údolích omezovat.
XI.	Údolí Botiče v Nuslích	Zúžené údolí se 3 KvC, v prostoru Vyšehradu.	Krátký úsek hluboce zaříznutého údolí, překlenutého Nuselským mostem. Dno, stejně jako mírnější svahy, jsou obsazeny blokovou městskou zástavbou, příkré části pokryty vegetací.	Svahy maximálně ozelenit.
XII.	Hodkovičské údolí	Řetězec 4 KvC zaříznuté části potoka.	Jednoduché, větší části zalesněné, na S svahu však výrazný průnik zástavby rod. domků.	Zastavit další zástavbu.
XIII.	Modřanská rokle	Řetězec 18 zalesněných KvC Modřanské rokle Libušského potoka.	Celé údolí je zalesněno a chráněno PPr Modřanská rokle a tvoří RBK. Na S proniká nad údolí skládka.	Nepřipustit žádnou zástavbu, mimo nezbytných zařízení pro pohybovou turistiku, skládku zalesnit.
XIV.	Komořanské údolí	Řetěz 3 KvC tektonického údolí nad Komořany.	Úzké údolí, na Z zalesněno, dále TTP s přesahem výstavby rod. domky.	Ochrana stávajícího vegetačního pokryvu je důležitá.

Oblasti krajinného rázu jako supervizuální krajinné celky – krajinný terén:

S, J, V, Z – světové strany, CHKO – chráněná krajinná oblast, PPr – přírodní park, MPR – městská památková rezervace, NRBK – nadregionální biokoridor, RBK – regionální biokoridor

Č.:	Název oblasti:	Vymezení:	Charakteristiky:	Hodnoty a jejich ochrana:	Doporučení
01	Radotínské údolí Berounky	Široké, neckovité údolí Berounky se soutokem s Vltavou. Na SZ od údolí Vltavy je tvořeno zalesněnými vedutami Lahovického ostrohu, Velkého Háje, Staňkovky, Sulavy a Babky nad Černošicemi. Na V vedutami Vltavského zastavěného údolí Lysiny, Modřanské výspy, ostrohu Baby a zalesněnými svahy Krupné pod Čihadlem. Na J vedutami Berounského údolí od Havlína s kostelem, po Zbraslavském hřebeni se zastavěnými svahy a převážně i temenem k zalesněnému kopci Na Beránku a na Cukrák a odtud ke Kazínskému hradišti.	Matrice: široká říční niva převážně polního charakteru, na J a V zástavba rod. domy. Osy: tok Vltavy a hrany nivy Berounky, silnice I./4. Póly: výspa Lysiny, vrchy Čihadlo, Havlín, Cukrák, Kazín, Babka, Velký háj a Lahovský ostroh, dále Zbraslavský klášter a historická jádra sídel H. a D. Černošice, Lipany, Lipenec, Zbraslav, Komofany, Modřany a Radotín. Zásadní dominanta však v oblasti není.	Výrazná, díky kontrastu rovné nivy k vedutám svahů, rázovitá krajina, na S chráněná CHKO Český kras, na V částečně PPr Modřanská rokle – Cholupice. Niva nebezpečně zastavována industriálními areály, svahy pod stálým tlakem výstavby rod. domů. Zastavění široké nivy Berounky je přitom velmi nebezpečné i z protipovodňového hlediska. Tvrzení nezodpovědné části vodohospodářů o možné absolutní protipovodňové ochraně jejích částí jsou nepodložené a vyvrací je jak nedávné, tak i historické zkušenosti (sama Berounka několikrát radikálně změnila své koryto). Další výstavba rod. domů ve svazích nad nivou ohrožuje celkový obraz krajiny a může tak poškodit obytnost oblasti pro všechny zdejší obyvatele.	Za klíčové úkoly v celku je možno označit omezování kobercových zahrádkářských lokalit a nové výstavby rod. domků na všech vedutách, a stavební uzávěru na nivu Berounky v hájitelné podobě.
02	Lochkovsko - Kosořské planiny	Zarovnané, široké a mělké údolí nad zaříznutým	Matrice: otevřená polní krajina s venkovskými sídly, na okrajích	Prakticky celé území je chráněno v CHKO Český kras či v PPr	Přísně chránit jak okraje údolí, tak venkovskou krajinu v CHKO,

		<p>údolím Radotínským, které je součástí krajinných suterénů. Je ohraničeno nuančními plochými hřbety polního charakteru, na V je ohraničeno zalesněným Lahovským ostrohem a stolovu horou Velký Háj, které současně tvoří hranu Vltavských svahů.</p>	<p>Radotínského údolí zalesněná. Osy: dna a horní hrany Radotínského údolí, NRBK, trasa Pražského okruhu, s ukončením u Lochkova. Póly: kopec Nad Parkánem u Zmrzlíku, skládka u Ořechu, vrch Zbuzánsko, Lahovská výspa s ostrohem, lom Hvižďalka, kopec Kulivá Hora, kopec Velký Háj, historická jádra sídel Z. Kopanina, Zmrzlík, Kosoř a Lochkov, rozvodna el. vedení a mimoúrovňová křižovatka nad Zmrzlíkem.</p>	<p>Radotínské údolí – Chuchelský háj a tomu odpovídá i kvalita krajiny. Vedle centrální části nad zaříznutým údolím Radotínského p.zasluhuje zvláštní pozornost i oblast Kosoře s dodnes zachovanými náznaky středověké plužiny, stejně jako relativně čistý půdorys Zmrzlíku. Nízkou krajinnou hodnotu má S část oblasti, narušenou jednak výstavbou v Ořechu, jednak el. rozvodnou a mimoúrovňovou křižovatkou, vše prakticky na horizontu.</p>	<p>narušenou oblast Ořechu krajinářsky dotvořit tak, aby mezi zástavbou a poli vznikl pás humen s NRBK, Ořešskou skládku nechat přirozenému vývoji jako stepní lado.</p>
03	Slivenecko-Kamýcké planiny	<p>Zarovnané, do centra se mírně svažující planiny nad Chuchelským a Hodkovičským údolím (které tvoří krajinný suterén) a Chuchelským údolím Vltavy. Na S a V je ohraničena Barandovským hřbetem, Hodkovičskou výspou a nuančním hřbetem sídliště Novodvorská, na J a Z je ohraničena výspou Lysin, Lahovským hřbetem a</p>	<p>Matrice: z větší části zastavěno, paradoxně v údolích rod. domy a na horizontech sídliště. Podstatnou část tvoří lesní ale i industriální plochy. Osy: na levobřeží dno Chuchelského údolí, jeho horní svahy s RBK a historická stopa na ul. V Dolích, na pravobřeží dno Hodkovičského údolí, uprostřed příčná nábřeží Vltavy s vedutami jejích svahů.</p>	<p>Hodnota dramatického údolí Vltavy je zde, díky povodním a méně zastavěnému dnu, zvýšená, stejnorodá matrice zástavby i svahů však stírá působení veduty výspy Lysin. Nejvyšší krajinářskou i přírodní hodnotu vykazuje Chuchelské údolí, chráněné PPr Radotínské údolí – Chuchelský háj. Sídlištní část celku je, mimo zelené dominanty strání Kamýku, fádni, bez zřetelné reflexe jinak členitého reliéfu.</p>	<p>Přísně chránit jednak PPr, jednak veduty čelních svahů Vltavy. Čelní svahy v úseku výsep Lysin a Modřan vyžadují změnu struktury (matrice) vlastních svahů zvýšením působení zeleně vůči ostatním plochám.</p>

		<p>nuančními polními polohami až nad Slivenec. Ohraničení je přerušeno S-J otevřeným údolím Vltavy s vedutami svahů – na Z zalesněných, na V zčásti zastavěných.</p>	<p>Póly: Chuchelský háj, ostroh Homolky na Chuchelským údolím, vltavské ostrohy Na Hvězdárně, Lysiny a Hodkovičská výspa, les Kamýk, historická jádra Slivence, obou Chuchlí a Hodkoviček.</p>		
04	Butovicko-Pankrácké planiny	<p>Zarovnané planiny nad Prokopským a Zlichovským údolím Vltavy (která zde tvoří krajinný suterén) a Bránickým úsekem údolí Vltavského. Na S ohraničeno hřbetem Děvín-Dívčí hrady – Vidoule – Kopanina, údolím Vltavy a na pravobřeží Podolským ostrohem a plání na Děkance. Ohraničení je na Z a V tvořeno zástavbou, uprostřed vedutou Vidoule a polních plání Dívčích hradů. Na J je nuančně ohraničeno plochým polním hřbetem od Horky po Holyni, kde přechází v zastavěný Barrandovský hřbet s ostrohem, údolím Vltavy a dále přes zalesněnou vedutu zastavěné</p>	<p>Matrice: na levobřeží na Z a J převažuje matrice polní, venkovské krajiny, na S s dominantními sídlišti Stodůlky a Butovice, u Vltavy infrastrukturní slumy. Na pravobřeží tvoří matrici zástavba rod. domy a dominantními sídlišti. Osy: údolí a horní hrany Dalejského a Prokopského p., nábřeží Vltavy se skalnatými, výrazně vrásněnými, místy zastavěnými vedutami svahů s RBK. NRBK na Z, záp. Pražský okruh, historické trasy v ulicích Jeremiášova, Barrandovská, Jeremenkova a Magistrála na Pankráci. Póly: Vltavské ostrohy Děvín, Barrandov, Podolský ostroh s Kavčími</p>	<p>Krajina na Z má stále venkovský charakter s atakem suburbanizace a ztrácí pomalu svou kvalitu, sídlištní krajina na S obklopuje vlastní Prokopský potok, který je v parkové úpravě a dává naději na zkvalitnění sídlišť, formalisticky komponovaných v půdorysech pro „Boží oko a letadlo“. Okraje Prokopského údolí, chráněného stejnojmenným PPr, mají stále vysokou krajinářskou hodnotu spočívající v přírodním krasovém charakteru a v kulturních artefaktech. Rázovitá krajina Vltavského údolí, s fenomenálními vrásněnými a vedutami bočních svahů je částečně narušena infrastukturními slumy a výstavbou na svazích. Poslední část,</p>	<p>Na Z nedovolit chaotickou zástavbu logistických a industriálních areálů a k jejich rozčlenění využít NRBK. Na S využít při koncipování sídlištního parku motivů sousedících krasových údolí a vytvořit tak Prokopskému údolí rekreační alternativu. Okraje Prokopského údolí, včetně hřebenů Děvína - Dívčích hradů – Vidoule, je třeba co nejpřísněji chránit před další výstavbou a zahrádkami. V údolí Vltavy, jako reakci na monstrózní křižovatku, všechny svahy (mimo skály) v úpatí co nejvíce zalesnit. Výškové stavby na Pankrácké pláni povolovat pouze v drúze se</p>

		Hodkovičské výspy na zalesněný Kamýk s hranami Modřanské rokle. Na Z je nuančně ohraničeno plochou polní krajinou, na V zastavěnou Pankráckou plošinou.	horami, Bránický ostroh a Hodkovičská výspa s ostrohem Jiráskovy čtvrtě, kopec Vidoule, na Z Horka, ostroh Butovického hradiště, historická jádra sídel Třebonice, Krteň, Stodůlky, Řeporyje, Butovice, Hlubočepy, Bráník a Barrandov a Barrandovský most, věžáky na Pankráci.	široké Podolské údolí, stoupající k pankráckým pláním, je zcela zastavěno a působí chaoticky.	současnými věžáky, aby vytvořily jediný, společný pól.
05	Podolské údolí Vltavy	Údolí Vltavy s bočním Radlickým údolím a strukturovanými svahy Podolí. Od S a Z je vymezeno hřebenem Vidoule a ostrohem Pavího vrchu částečně zalesněným, částečně zastavěným, otevřeným údolím k Praze a Vyšehradem. Na J vedutami polního či travnatého plochého hřbetu Děvín- Dívčí hrady –Vidoule a údolím Vltavy se skalnatým Podolským ostrohem.	Matrice: na levobřeží členité údolí s mozaikou rod. a blokové výstavby, infastrukturních a industriálních hal a lesnatými plochami, na pravobřeží bloková zástavba, rod. domky a okrajově halové objekty. Osy: dno Radlického údolí a jeho čelní svahy, svahy Vltavského údolí s RBK, říční nábřeží a na V okraji magistrála. Póly: Vidoule, Paví vrch, Vyšehrad, Na Kloudovce, Podolský ostroh, ostroh Děvína a Kesnerky, zastavěné předpolí Nuselského mostu a zbytek	Radlické údolí, kdysi romantická příměstská krajina je devalvováno zástavbou industriálního charakteru, Vltavské údolí je dramaticky vymezeno výrazně vrásněnými skalnatými svahy, místy bohužel zastavěnými, levobřežní nábřeží jsou však obsazena infastrukturním slumem. Pankrácká pláň je urbanisticky nedotvořená a současná koncepce výškových staveb je nebezpečná.	V radlickém údolí zachovat alespoň jeho přírodní hodnoty, v údolí Vltavy omezit zástavbu na exponovaných svazích a jednotlivé typy matric zásadně členit po spádnici, levobřežní dno Vltavského údolí udržovat v osnovách blokové zástavby bez dominant, v Podolí udržet současné stopy historického jádra a udržet strukturu a měřítko zástavby, na předpolí Nuselského mostu nepřipustit další velkoobjemové či výškové stavby, konkurující struktuře Vyšehradu, výškové stavby

			historického jádra Podolí.		na Pankrácké pláni povolovat pouze v drúze se současnými věžáky.
06	Pražská kotlina	Hlavní městský prostor Prahy s Hradčany a Starým Městem, na S ohraničen Hradčany s Letenskými svahy, nuančně klesajícími k Hlávkovu mostu, na SV otevřen do Holešovské kotliny, na V a JV je ohraničen od dominanty Vítkova přes nuanční svahy Žižkova a Vinohrad s akcentem TV vysílače, na J je ohraničen okraji Nuselského údolí s dominantou Vyšehradu a za ním předpolím Nuselského mostu a dále je otevřen po toku Vltavy. Na Z je ohraničen svahy nad Vltavou, od Pavího vrchu přes Mrázovku po Petřín a Strahov.	Matrice: drtivě převažuje bloková zástavba v sevřených tvarech, v ní je v části Starého Města a na Malé Straně dochována středověká struktura historického jádra. Osy: nábřeží Vltavy s NRBK a příčné mosty přes ní, na něž navazují staré historické cesty a trasa S-J magistrály a RBK čelních svahů Vltavy. Póly: nejvýznamnější jsou Petřín s rozhlednou, Vítkov, Paví vrch, Mrázkovka, Vyšehrad, Emauzy, Karlovo n., Václavské n., Staroměstské n., Na Františku, Malostranské n., Strahov a Pražský hrad, z novějších TV vysílač, výškové stavby v předpolí Nusel. mostu.	Rozhodující městský prostor, který dělá Prahu hlavním městem české kultury, chráněný jako MPR. Zejména pět historických dominant (sv. Vít, Strahovský klášter, malostranský sv. Mikuláš, Týnský chrám a Vyšehrad) neopakovatelně utvářejí a identifikují celý krajinný prostor. Vedle těchto pólů hraje v obraze města zásadní úlohu i nuanční podoba vymežujících vedut (Hradčany, Petřín, Vítkov a Letenská terasa).	Z přísného ochranného režimu MPR se vymykají staré i nové dopravní stavby (magistrála, čelo tunelu po Vítkovem a Letnou), Smíchovské nádraží, estakádový slum na Florenci), kterým je třeba věnovat zvýšenou pozornost a další do oblasti nepouštět. Pod Vltavskými nábřežími udržovat náplavky jako základ říčního kontinua NRBK. Čelní svahy Vltavy (Petřín, Paví vrch atd.) a Jelení příkop udržet v přírodě bližší formě RBK. Dochované atributy historické struktury a forem oblasti je třeba bezpodmínečně chránit.
07	Holešovicko-Trojské údolí	Široké údolí Vltavy se strukturovanými svahy, pohledově provázané s Vysočanskou a Pražskou kotlinou. Od S je vymezeno hřbety Ládví,	Matrice: základní matrice okolo řeky je tvořena převážně industriálními a sportovními plochami, na svazích především obytná zástavba – na	Rozlehlá oblast je vnímána v celku jen s malým rozlišením a její různorodost se projeví až v bližších prostorech. Z tohoto hlediska vykazuje velké krajinářské hodnoty především Trojská část,	Je třeba zachovat a chránit vybrané prostory starých továrních prostorů a historických jader. Zvláštní ochranu zasluhují veduty svahů na J i S s RBK, které

		<p>Čimického háje, a Na Farkách, před něž jsou představeny veduty ostrohů Velké skály - Šutky, Dlážděnky, Bílé skály a Bulovky. Na Z ohraničeno přes Vltavu na Babu a hrany Šáreckého údolí a dále táhlými svahy Dejvic, na J hranou Hradčan a Letenské pláň a dále Vítkovem a Žižkovským hřbetem, na V je otevřena do Vysočanské kotliny a dále na S Proseckým svahem se skálami a nuančním hřbetem k Ládví.</p>	<p>levobřeží především bloková, doplňovaná rod. domky ve vyšších polohách na severu sídlištní. Osy: hrany nivy Vltavy, trasa RBK v Holešovicích, srázné svahy, nadřazené silnice (Evopská, Podbabská, M. Horákové, Argentinská, Dělnická, Střelnická, a železnice s nádražími. Póly: Baba, Salabka, Vavrouška, Trojská, Čimický háj, Ládví, Prosecké skály, Vítkov, Žižkovský hřbet, Stromovka, Letenské sady, ZOO, Trójský areál a historické jádro Libně.</p>	<p>chráněná PPr Draháň –Trója. Severní, Kobyliská a Bohnická část, je prakticky přetvořena sídlišti a ta (zejména Bohnice) působí rušivě v celé oblasti. Libeňská část je pokračováním Vysočanské kotliny se stejnými klady i zápory. Zvláštní význam mají nivy Vltavy a jejich okraje. Tato rozlivová území hrála zásadní roli v povodňových situacích a i dnes jsou významná.</p>	<p>je třeba chránit a využít pro krajinářské odclonění vícepodlažní zástavby Bohnic a Kobylis a terasového stupně mezi Letnou a Stromovkou. Ochranu institutem PPr by zasloužil i širší prostor svahů V Vavroušky, pod ul. Písečnou a levobřežní prostor (Císařský ostrov a Stromovka). Pásy recentních niv by neměly být zastavovány, ani dotvářeny jako nábreží.</p>
08	Vysočanská kotlina	<p>Protáhlá kotlina s širokou nivou Rokytky na dně, na S ohraničena Proseckými a Hut'skými svahy, na J hřebenem Žižkovských kopců a Aloisovského ostrohu, na V nuanční svahy, na Z otevřená do Holešovského údolí Vltavy.</p>	<p>Matrice: převážně průmyslová výstavba s enklávami rodinného bydlení na okrajích, na Z bloková a na V sídlištní zástavba. Osy: tok Rokytky, úpatí Proseckých a Žižkovských svahů, dvě paralelní železnice a dopravní tahy ul. Kolbenova, Poděbradská a Sokolovská a</p>	<p>Typická a rázovitá průmyslová krajina 19. a 1/2 20. století s cennými partiemi. Svahy na J i na S jsou částečně narušovány výstavbou a zahrádkami.</p>	<p>Je třeba zachovat a chránit vybrané prostory starých továrních prostorů a historických jader, včetně blokové zástavby. Zvláštní ochranu zasluhují veduty svahů na J i S, které je třeba chránit před vícepodlažní zástavbou a doplnit ozelenění některých partií, zejména Rokytky.</p>

			další paralelní ulice. Póly: Aloisovský hřbet, svahy Bažantnice, Hořejší rybník a historická jádra Vysočan a Hloubětína.		
09	Údolí Motolského potoka	Postupně se k Vltavě svažující horní polohy údolí nad zaříznutou částí, tvořící krajinný suterén, na S ohraničené ostrohem Strahova, na J hřebeny Vidoule, na Z svahy nad Motolem. Na V polootevřeno do Vltavského údolí.	Matrice: složitá směs zastavěných sídlištních, blokových i kobercových ploch pro bydlení, promísených zalesněnými svahy a parčíky, na Z v Motole rozsáhlý komplex lesů a stepních lad. Osy: úzké dno údolí, částečně zalesněné veduty svahů na S aj. Póly: chráněné Motolské stráně a veduta Vidoule, rybníky v Motole a jeho historické jádro.	Pro Prahu až překvapivě ozeleněné údolí, směsice výrazných, ale různorodých urbanistických i architektonických tvarů, podpořeno členitým reliéfem, však působí chaoticky. Výjimkou je Z část, kde zastoupení přírodě blízkých ploch je masivní a jsou části chráněny PPr Košíře –Motol.	Zvýšenou krajinnou ochranu zasluhuje i severní část Motolského amfiteátru, ostatnímu území může pomoci pouze zjednodušení tvarů a hmot pomocí jednotlivých prvků. Zástavbu na temenu veduty Strahovského ostrohu je nutno udržet v co nejméně dominantní formě.
10	Břevnovské údolí	Široké údolí, zvedající se od Strahova k oboře Hvězda, na S ohraničeno svahy Střešovického ostrohu, na V polootevřené na Malou Stranu, na J ohraničeno svahy Strahovského ostrohu, na Z plochým temenem svahu nad oborou Hvězda.	Matrice: zastavěné plochy městského typu s vmíšenými historickými strukturami a blokovou zástavbou. Osy: Bělohorská a Patočkova ul. v stopách starých cest. Póly: areál Břevnovského a předpolí Strahovského kláštera.	Kulturně a historicky významná oblast v zázemí Hradčan a Malé Strany. Zásadní význam má osa mezi areály Břevnovského a Strahovského kláštera.	Zásadní památkovou i krajinářskou ochranu zasluhují areály obou klášterů a jejich spojnice, včetně pokračování na Bílou horu. Důležité je zvýraznění horních hran Střešovického a Strahovského ostrohu zelení.
11	Dejvické údolí	Široké údolí otevřené na V, do Pražské kotliny. Na S horními	Matrice: zastavěné plochy rodinnými domky s vmíšenými	Běžná městská krajina bez významnějších hodnot.	Pro zvýšení výraznosti oblasti je možno využít některých

		hranami Šáreckého údolí, na Z Červeným vrchem a Veleslavínem, na J Střešovickým ostrohem.	menšími sídlišti. Osy: ul. Evropská a Na Petřinách. Póly: Střešovické skalky, Červený vrch a ostroh Hanspaulky.		terénních daností (vedut Červeného vrchu a hřbetu nad Hanspaulkou) změnou matric jejich svahů.
12	Hájské údolí	Široké údolí otevírající se na V do údolí Motolského p. Na S a na J je ohraničeno nuančními plochými hřbety se zástavbou.	Matrice: převážně industriálně zastavěné území, doplněné sídlištěm, rodinnými domy. Osy: RBK, Rozvadovská spojka a hlavní městské silnice – ul. Slánská a Plzeňská. Póly: lesostepní lokalita Na Pískách, lesní celek Háje a Na Fialce, mimoúrovňová křižovatka na Plzeňské ul.	Krajinářsky nekvalitní slumové území.	Krajinářskou hodnotu lze vytvářet zcela nově, nejlépe např. od motivu chybějícího dna údolí s nivou a RBK.
13	Zličínská sníženina	Otevřená plochá pánev ohraničená nuančními horizonty polí, na V ukončena převýšeným sídlištěm Řepy a svahy Bílé hory a Motolského hřbetu.	Matrice: na V sídliště obklopení rod. domky a industriálními plochami, na Z venkovská, otevřená, částečně suburbanizovaná krajina. Osy: NRBK, dálnice záp. okruhu, silnice do Sobína a Břve, ul. Slánská. Póly: Růžový kopec, rybníky v Břve, historická jádra sídel Břve, Chýně, Sobín, Zličín a Řepy.	Krajina s průměrnou, na V narušenou krajinářskou hodnotou. Významnější je areál chráněných rybníků v Břve.	Je nutno chránit rybníční krajinu v Břve a historická jádra sídel. Urbanizace Prahy by neměla překročit západní dálniční okruh a oddělena na Z izolačním pásem zeleně NRBK.
14	Šárecké planiny	Zarovnané planiny nad údolím Šárky (tvořícím zde krajinný suterén). Na S a Z je	Matrice: převažuje zastavěné území s velkoplošnou mozaikou sídlišť, rod. domků a	Typická příměstská krajina se směsí výstavby a polí. Pouze v obraze této oblasti se uplatňují veduty Bílé hory a	Je nutno bezpodmínečně omezovat rozsah zástavby (obytné i zahradní) na hranách

		území nuančně ohraničeno plochými temeny svahů, na J svahy Bílé hory a obory Hvězda, Veleslavínem. Na V Červeným vrchem a hranou Šáreckých zářezů po Babu.	infrastrukturních a industriálních ploch. Na S převažují pole. Osy: vodní toky před vstupem do Šáreckého údolí, ul. Evropská a dálnice Pražského okruhu. Drobnější osy tvoří staré cesty přes Šárecké údolí. Póly: veduta Bílé hory a Obory se zámečkem Hvězda, Červený vrch, Džbán, Purkrabský háj, Hlásek, Baba, nádrže Džbán a Libocký r., historická jádra sídel Liboc a Nebušice.	zvláště chráněné obory Hvězda. Důležité jsou horní hrany svahů Šáreckého údolí, zejména se stepními lady (jsou chráněny PPr Šárka – Lysolaje). Krajina k letišti má výraz až industriální.	Šáreckého údolí. Zbytky stepních lad nad údolím chránit před nálety dřevin. Zvýšenou krajinářskou i urbanistickou ochranu zasluhuje i pohledově dominantní areál Bílá hora – obora Hvězda, (který by neměl být zacloněn zástavbou) a historické jádro Liboce.
15	Ruzyňská pláň	Otevřená rovina s nuančním ohraničením na všechny strany.	Matrice: letištní plochy a okolo nich otevřená polní krajina. Osy: letištní dráhy, historická stopa cesty na Slaný. Póly: letištní budovy.	Pro letecký provoz jasně přizpůsobená krajina.	Technika letů neumožňuje významnější změny.
16	Litovické údolí	Mělké a široké údolí Litovického potoka, nuanční ohraničení mírnými svahy na, na V částečná dominanta Bílá Hora.	Matrice: mimo Prahu téměř zastavěná krajina kobercovkou rod. domů, v Praze polní krajina s plošným zastoupením výstavby jak rod. domů, tak infrastruktury. Osy: tok Litovického potoka, trasa NRBK, železniční tratě, dálnice a silnice Praha –Rakovník a poutní cesta do Hájků.	Narušená krajina městská i suburbanizovaná, se sníženou krajinářskou hodnotou, relativně kvalitní je dominanta Bílé Hory.	Je třeba přehodnotit krajinářské vyzvednutí dominantnosti Bílé hory a blízkého okolí využitím dálkových kompozičních pohledů a nových os, je třeba chránit zbylá historická jádra sídel.

			Póly: Bílá hora, rybníky Jivina a Strnad, historická jádra Ruzyně, Hostivic a Litovic, křižovatka na D7.		
17	Bohnicko – Únětické planiny	Zarovnané planiny nad Únětickým a Bohnickým potokem, mírně se svažující k údolí Vltavy. Rozkládají se nad krajinně suterénními údolními Vltavy, Únětického, Kopaninského potoka a ústím Šáreckého (s Lysolajským údolím). Ohraničení je na všechny strany nuanční se sporadickými dominantami Čimického Háje, Na Vrškách nad Úněticemi, při sestupu k Vltavě se uplatňují ostrohy Baba a Na Farkách s kopcem ZOO v Tróji.	Matrice: na Vltavském pravobřeží převažují zastavěné plochy Bohnického sídliště, na levobřeží, mimo areál zemědělské univerzity, nízkopodlažní zástavba, dále na západ venkovská krajina s významnými stopami suburbanizace, zcela na Z areál letiště. Osy: údolí Únětického potoka, řeka Vltava, staré cesty i dnes stvrzené silnicemi ve směru JV – SZ a Pražský okruh. Póly: kopec Čimický háj, Bohnický ostroh, ostrohy Baba, Budovec se Suchdolskou výspou a Na Farkách, Kozí hřbety, vrch Na Vrškách, Na Skalce, celá Trójská krajina za ZOO, historická jádra sídel Přední Kopanina, Horoměřice, Suchdol a Bohnice, archeologické naleziště Únětice, dálniční	Zvlášť cenné a PPr Draháň –Trója chráněné území, je území za ZOO, vlastní údolí Vltavy, venkovská krajina okolo Přední Kopaniny a všechny historické a přírodní póly. Pravobřežní planina je obsazena mimořádně dominantním sídlištěm Bohnice, neorganicky rozšiřována jsou i sídla mimo Prahu a v Suchdole. Kapacitně i polohově nevhodná je chatová výstavba, zejména na dnech a horních okrajích údolí. Zásadním narušením jsou i terénní úpravy na Suchdolské výspě.	Bezpodmínečně krajinářsky chránit je nutno krajinu okolo Tróje a údolí Vltavy, zvýšenou ochranu zasluhuje krajina V od Přední Kopaniny a horních hran údolí, kde je třeba chatovou i jinou zástavbu omezovat. Vltavský svah Suchdolské výspy je třeba zbavit násypů a ozelenit.

			křižovatka u letiště.		
18	Chaberská planina	Zarovnané planiny s hluboce zaříznutými údolími Vltavy a Drahaňského potoka (v krajinném suterénu), nuančně ohraničená plochými temeny svahů, na J však výrazným zalesněným hřebenem k Ládví.	Matrice: zemědělská krajina s novými kobercovkami rod. domků, zahrádkářskými a chatovými koloniemi. Osy: temena a okraje ostrohů mezi zaříznutými údolími, ústecká silnice a Chabry – Čimice. Póly: vrch Ládví, ostroh prehistorického hradiště Drahaň, historické jádro D. a H. Chaber.	Výrazně suburbanizovaná polní krajina s průměrnou krajinnou hodnotou, významné jsou polohy na horních hranách zaříznutých údolí, často však znehodnocené chatovou výstavbou. Ostroh hradiště je chráněn PPr Drahaň – Trója.	Je třeba ochranu před suburbanizací rozšířit i do konviziální části za hranicemi Prahy, včetně Zdibské části Drahaňského údolí. Obecně všechny zahrádky a chaty je třeba omezovat v okrajích ostrohů, na hranách zaříznutých údolí.
19	Čimická pláň	Plochá krajina, na J ohraničená ostrohem Čimického háje, jinak pohledově otevřená přes táhlé, nevýrazné svahy.	Matrice: silně suburbanizované území nízkopodlažní zástavbou bydlení a výrobních areálů, dosud s výrazným zastoupením volné krajiny. Osy: silnice Bohunice – Čimice, mnohonásobné el. Vedení. Póly: zalesněný Čimický háj, chráněné údolí Čimického potoka, el. rozvodna.	Značně pozměněné území se sníženou krajinářskou hodnotou.	Je třeba přísně chránit hlavní dominantu – Čimický háj a s údolí Čimického potoka. Další růst zastavěných ploch je blokovan koridorem el. vedení.
20	Střížkovská pláň	Šikmá plošina od Ládví k stráním Vltavy, na severu ohraničená dominantou Ládví, na ostatní strany pohledově otevřené.	Matrice: zastavěné území s převahou sídlišť. Osy: hrany svahů nad Vltavou, Střížkovské údolí a ulice Vysočanská – Střelničná. Póly: vrch Ládví, historické jádro	Oblast je zcela urbanizována, krajinářsky cenný je vrch Ládví a hrany okrajů svahů nad Vysočanskou kotlinou.	Vysokou ochranu zasluhuje nejen vlastní vrch Ládví, ale i jeho úpatí, jehož struktura by měla zvyšovat jeho dominantnost. Bezpodmínečně je třeba vyloučit ze zástavby hrany svahů na jihu,

			Střížkova.		kteří musí zůstat zelené.
21	Letňanská plán	Zvlněná plošina Českobrodské tabule, ohraničení je nuanční, akcentované ne příliš vhodně na J a V industriálními zónami. Na J tvoří hranici horizont Vysočanské kotliny.	Matrice: velkoplošná mozaika sídlišť, domků a industriálních ploch, promísěných poli, součást S průmyslového pásu Prahy. Osy: údolí Mratinského potoka, RBK, historické cestní trasy Libeň – Březiněves, - Veleň, -Vinoř, D 8 a spojky D8 – R10. Póly: vrch Ládví, park v Čakovcích, skládka odpadů Ďáblice, Zabítý kopec, historická jádra Ďáblic, Březiněvsi, Třeboradic, Čakovic a Miškovic.	Oblast je významně suburbanizována a na J je prakticky bez krajinářských (ale i urbanistických) hodnot. Cenné jsou Ládví a historická jádra sídel.	Území vyžaduje silnou urbanistickou koncepci, která jednotlivé industriální a komerční zóny sjednotí do ucelených zón a vytvoří v nich i zelené póly. Směrem na S je třeba tyto zóny, vůči volné rurální krajině, pohledově izolovat zelení RBK, v sledu typickém pro venkovská humna.
22	Vinořská plán	Mírně snížená planina s mělce zaříznutými údolími potoků. Ohraničení je nuanční, horizonty jsou polní.	Matrice: otevřená polní krajina se stále převážně venkovskými sídly a s kobercovou dostavbou. Osy: zaříznutá údolí Ctěnického a Vinořského potoka, stará císařská cesta Praha –Brandýs. Póly: zámecký areál s parkem ve Vinoři a Ctěnicích, historická jádra Jenštejna s hradní věží, Přezletic a Radonic.	Dosud málo suburbanizací změněná polabská starosídelní krajina.	Krajina vyžaduje přiměřenou ochranu, především však mimo území Prahy. Zvláště významná je v této krajině obnova liniové zeleně.
23	Kbelská plán	Roviny Českobrodské	Matrice: sídlo s rozsáhlými	Součást S industriálního	Zvláštní pozornost

		tabule, mírně se svažující k SV. Ohraničení je nuanční, akcentované ne příliš vhodně na Z industriálními zónami. Na J tvoří hranici horizont vlastní Vysočanské kotliny.	industriálními zónami, zástavbou domů, letištní plochou a poli. Osy: RBK na S, stará císařská silnice Praha - Brandýs a nově chystaná severní Kbělská spojka. Póly: historické jádro Kbel.	pásu Prahy omezeného v rozvoji letišť.	věnovat případným aktivitám na J ohraničení oblasti, které tvoří zásadní horizont Vysočanské kotliny i širšího prostoru Pražské kotliny.
24	Satalická pláň	Roviny Českobrodské tabule, mírně se svažující k SV. Ohraničení je nuanční, akcentované nevhodně na Z a JV industriálními zónami. Na J tvoří hranici polní krajina nad Vysočanskou kotlinou.	Matrice: rozsáhlá industriální zástavba s mozaikou kobercovky domků obklopená poli. Osy: zaříznutý konec údolí Vinořského potoka a RBK, J ohraničení oblasti, silnice R10 a nově chystaná severní Kbělská spojka. Póly: Vinořský zámecký park a Satalická bažantnice, historické jádro Satalic.	Součást S industriálního pásu Prahy s výrazně rozvojovými tendencemi podél R10 a dosud dochovanou obytnou krajinou okolo Vinořského parku a obory.	Zvýšenou ochranu věnovat segmentu harmonické rurální krajiny s Vinořským parkem a oborou. Zvláštní pozornost věnovat případným aktivitám na J a S ohraničení oblasti, které tvoří zásadní horizonty jak do rurální polabské krajiny, tak do Vysočanského údolí. Zvláště významná je v této krajině obnova liniové zeleně a RBK.
25	Čelákovická pláň	Roviny Českobrodské tabule, mírně se svažující k údolí Labe, ohraničení je nuanční s významnou rolí staveb na horizontech.	Matrice: polní krajina s industriálními prvky, u sídel mimo Prahu silná a devastující suburbanizace kobercovou zástavbou, ve V části enkláva Klánovického lesa. Osy: dálnice D11, železnice Praha – Čelákovice a Praha – Č. Brod, býv. císařské silnice Horní	V Pražsku je polní a lesní krajina s unikátní výstavbou lesních čtvrtí relativně dobře zachována, suburbanizační tlaky mimo město ji však pohledově degradují. Historické jádro H. Počernic je dosud v hmotách zachováno.	Pro pohledovou ochranu lesních čtvrtí v Klánovicích, je nejvhodnější zopakování motivu lesního pásu po hranici Prahy se Šestajovicemi, který rovněž uvolní prostorový tlak na sportovně-rekreační aktivity ve vlastním Klánovickém lese. Izolační lesní pás

			Počernice – Mochov. Póly: výraznější hřebeny Kostelík, Na Skalce až Svědčí hora nad Vyšehořovicemi, historická jádra sídel H. Počernice (a Kartouzy), křižovatky na dálnici a agroindustriální areály.		u Úval by měl oddělit i další plochy na okrajích H. Počernic a Úval. Počernické historické jádro rozvíjet jako hlavní centrum této části Prahy.
26	Žižkovský prolom	Protáhlé, úzké a hluboké údolí na S výrazně ohraničeno zalesněnou vedutou Žižkovského hřebenu, na J méně výrazným Olšanským hřebenem s akcenty TV vysílače, Parukářky a Židovských pecí, na Z otevřené do Pražské kotliny.	Matrice: velkoměstská bloková obytná zástavba. Osy: stará cesta na Č. Brod – ul. Koněvova na dně prolomu. Póly: vrchy Vítkov, Žižkov, Parukářka a TV vysílač.	Kulturně i urbanisticky a krajinářsky specifická oblast zasluhující zvýšenou ochranu.	Urbanistická struktura i dominantní slohové pozadí by měly být zachovány a chráněny. Maximální krajinářskou ochranu zasluhuje celý Žižkovský hřbet.
27	Hrdlořezský prolom	Pokračování Žižkovské brázdy v protispádu, na S výrazně ohraničeno Žižkovským hřebenem s vrchy Na Balkáně a Šance, na J Olšanským hřebenem a vrchem Smetanka.	Matrice: na Z obytnou zástavbou sídlištní i rod. domky, na V zahrádkářská plocha (dříve sad) přechází v zařízení luční údolí se zahrádkami a lesy na stráních. Osy: na Z částečně Českobrodská ul., na V tok Rokytky. Póly: Smetanka.	Typická periferní městská oblast, z vysokou krajinnou hodnotou ve V části (údolí Rokytky a hřbety Šance a Smetanka). Zbytek východní části naopak postrádá jasnou urbanistickou orientaci.	Vysokou ochranu zasluhuje zmíněné údolí s dominantami, bývalé sady jsou šanci pro dotvoření údolí Rokytky i urbanistické dotvoření oblasti. Na JZ by naopak dominantní, liniová zástavba temene na Jarově mohla zásadním způsobem vyzvednout jedinečné terénní uspořádání této části Pražského zlomu.
28	Olšanský prolom	Mělké, úzké a dlouhé údolí na	Matrice: na Z bloková	Oblast je v Z části ovládnuta TV	Z část oblasti je nutno

		S a J ohraničené nuančním Olšanským a Vinohradským hřebenem, na Z dominantou TV vysílače.	velkoměstská zástavba a plochy hřbitovů, ve středu nákladové nádraží, na V mozaika sídlištní, rodinné a sportovní zástavby. Osy: dno údolí (ul. Olšanská a železnice). Póly: vrch Vackov a TV vysílač.	vysílačem, problematická je oblast seřaďovacího nádraží, V část postrádá urbanistickou koncepci a nevyužívá krajinářských daností. zastavěné temeno Vackovského hřbetu je ploché a nevýrazné.	urbanisticky vytvořit. K tomu se nejlépe hodí ploché a dnes nevýrazné temeno Vinohradského hřebenu od seřaďovacího nádraží po Vackov. Dominantní liniová zástavba Vinohradského temena na Vackově by společně s podobným, Olšanským hřebenem na S (Jarov), mohly zásadním způsobem vyzvednout jedinečné terénní uspořádání této části Pražského zlomu.
29	Malešický prolom	Součást Pražského zlomu, na S a J ohraničeno Jarovským a Malešickým hřbetem, na V uzavřeno silničním mostem Na Průmyslové, na Z polootevřeno.	Matrice: smíšená městská zástavba sídlištní, bloková i kobercová, na V nezastavěno, včetně ostrohu Tábora. Osy: Černokostelecká a Počernická ul., železnice pod Táborem. Póly: ostroh Tábor, historické centrum Malešic.	Zvlášť významný je ostroh Tábor se zalesněnými svahy a polní krajinou na temenu.	Ostroh Tábora je třeba chránit, včetně matric, zastavěná část oblasti je prakticky stabilizována a nevyžaduje změny.
30	Kyjský prolom	Součást Pražského zlomu, na S ohraničeno hřbetem Smetanky, Alojsovského hřbetu a svahem sídliště Černý most, na J hřbetem Tábor a ostrohem Horky, na V a	Matrice: na V sídlištní zástavba, zbytek mozaika nízkopodlažní zástavby, polí, lesíků a starých sadů. Osy: tok Rokytka a navazující dna brázdy. Póly: zalesněná	Velmi cenný a výrazný celek s dominantními hřebeny a nesporným historickým centrem v Kyjích. V část změněna výstavbou sídliště. Rekreačně cenné jsou komplexy starých sadů pod	Přísně chránit historickou strukturu Kyjí, Hrdlořez i Alojsova a veduty hraničních ostrohů a hřbetů. V prostoru Kyje-Hrdlořezy udržovat typ zástavby rodinnými

		Z polootevřeno.	Smetanka a Alojsovský hřbet, ostroh Horky s lesy na svazích a stepními lady na temenu, Kyjský rybník. Historická jádra sídel Kyje, Alojsov a Hrdlořezy.	Jarovem.	domky, nepřipustit další zahuštění zástavby.
31	Počernické údolí Rokytky	Mělké údolí členěné srázy. Na S ohraničení tvoří veduta ostrohu Horky, postupně se snižující k V, od V oblast nuančně ohraničuje zastavěný svah H. Počernic, od JV mělký hřeben Xaverovského háje, od J a Z nuanční svahový zlom.	Matrice: silně urbanizovaná polní krajina. Osy: přirozenou osou je tok Rokytky s břehovými doprovody, rybníky a potoky, historické železnice a Úvalské cís. silnice a nové Štěrboholské radiály s RBK. Póly: ostroh Horky, rybník V Pískovně, Počernický rybník, Xaverovský háj, historická jádra D. Počernic a Hostavic a spalovna odpadů.	Mozaika ploch zástavby domků, sídliště, industriálních areálů a polí je až překvapivě harmonická. Velmi cenná je veduta ostrohu Horky. Vše je chráněno PPr Klánovice – Čihadla. Okrajové části oblasti znehodnocují především dopravní stavby s křižovatkami.	Širší okolí Rokytky s ostrohem Horky a Xaverovským hájem zaslouží zvýšenou ochranu před zastavěním. S veduta se sídlištěm Černý most vhodně člení V prostor prolomů, je však nutno ji podsadit masivním pásem zeleně.
32	Xaverovská pláň	Nuanční až neznatelné ohraničení, procházející polní i lesní krajinou (Xaverovský háj a Klánovický les), na SZ ohraničeno výstavbou H. Počernic.	Matrice: polní krajina, na jihu procházející lesem. Osy: dálnice D11 a křížem silnice. Ve Žlíbku Póly: segmenty lesních porostů zvláště chráněných, farma Xaverov, křižovatka s komerční zónou na dálnici D11.	Oblast s významnými přírodními hodnotami Klánovického a Xaverovského lesa má sníženou krajinářskou hodnotu díky industriálním pólům a křížením dálnice. Tomu přispívají i další záměry na logistická centra.	Celky Klánovického a Xaverovského lesa zasluhují nejvyšší ochranu před zástavbou, naopak je vhodné v polní krajině opakovat motiv lesní čtvrtě z Klánovic.
33	Běchovické údolí Rokytky	Nuanční, až neznatelné ohraničení procházející	Matrice: plochá polní krajina svažující se do Běchovické	Klánovický les včetně unikátní zástavby na okraji. Je chráněno PPr	Chránit unikátní zástavbu Klánovic a Újezda

		polní i lesní krajinou.	sníženiny se soutokem Rokytky, Říčanského a Běchovického potoka, v severní části lesy a specifická vilová zástavba v lese. Osy: údolí Rokytky a Běchovského potoka, trasa RBK, železnice Praha – Úvaly a paralelně býv. císařská silnice Póly: zámecký park v Kolodějích, lesní remízky Na Skalce, chráněné porosty v Klánovickém lese a mýtiny s rybníčky tamtéž, historické jádro Kolodějí, Běchovic a areál VÚ u Běchovic.	Klánovice-Čihadla Fragmenty cenné krajiny okolo Rokytky. Zbytek významně narušen výstavbou v Běchovicích a mimoúrovňovou křížovatkou.	s vzrostlými lesními porosty, stejně jako lesní masivy s pasekami. Zvýšenou ochranu zaslouží i zemědělská krajina okolo Koloděj, oddělená od ostatního pásem RBK.
34	Dubečské údolí Říčanského potoka	Mělké, nuanční ohraničení plochými polními temeny, na J a S převýšenými areály velkoskladů.	Matrice: zemědělská, částečně suburbanizovaná krajina, přecházející na JZ v industriální. Osy: údolí Říčanského p. s RBK, s rybníky, trasa železnice a býv. císařské silnice Praha – Říčany. Póly: Litožnice, historická jádra Dubče a Dubečku s chráněným lomem.	Relativně zachovaná krajina s významným zastoupením rozptýlené zeleně v prostoru Kolodějě-Dubeč, částečně chráněném PPr Říčanka. Důležité je zastoupení menších rybníků. JZ a S narušeny industriální výstavbou na obzorech.	Nepřipouštět další výstavbu na ohraničujících horizontech, zvážit propojení PPr Říčanka s PPr Rokytky a kolodějským parkem, po svazích rozvíjet pás RBK. V údolí Říčanského p. rozvíjet výstavbu dalších menších rybníků, jako specifikum oblasti.
35	Sníženina Slatiny	Otevřená plochá pánev ohraničená nuančními horizonty, V a Z ohraničení zdůrazněno	Matrice: otevřená polní krajina. Osy: Slatinský potok. Póly: rybník Slatina, skládka	Venkovská krajina okolo rybníka je vážně narušena skládkou a agroindustriálním areálem, Z. horizont	Nejzápadnější krajinná enkláva okolo rybníka zasluhuje ochranu a izolaci krajinařskými

		zahrádkami a humny, historického jádra Dubečku a D. Měcholup, na Z též industriální výstavbou.	odpadů.	narušen průmyslovými areály.	úpravami skládky a industriálního areálu na Z plánovaný rozvoj města.
36	Strašnická plošina	Zvednutá plošina průmyslové zóny N. Strašnice - Měcholupy, pohledově otevřená na Z aj.	Matrice: prakticky bezzbytku zastavěno industriálními areály a komplexy. Osy: hlavní V obchvat jižní spojky a napříč ul. Průmyslová. Póly: křižovatka na obou os, spalovna odpadů.	Oblast má zásadní kompoziční význam i pro okolní oblasti, kde působí převážně negativně a chaoticky. Stále více je znehodnocováno obchodními a logistickými slumy.	V oblasti je zcela ztracena sídelní kontinuita a působí chaoticky. Je proto významné vytvořit výrazné zelené rámce na okrajích oblasti.
37	Měcholupská plošina	Mírně zvlněná zvednutá plošina, na J ohraničena hřebenem Kozince, jinak zcela otevřená.	Matrice: na S je bezzbytku tvořena industriální výstavbou, na J zastavěným územím sídlišť a rod. domků. Uprostřed je rozdělena pásem golfového areálu a vodárny. Osy: ul. Průmyslová a železnice Praha – Říčany. Póly: hřeben Kozince, hřeben kóty 284,7 s lesíkem, historické centrum D. Měcholup.	Severní, industriální část, nepříznivě ovlivňuje okolní oblasti, zejména č.54, i vlastní D. Měcholupy.	Pro pohledovou ochranu na V a JV je vhodné vytvořit masivní pás zelených ploch od golfového areálu u Měcholup po hranici se Štěrboholy.
38	Vršovické údolí	Od údolí Botiče se postupně zvedající mělké, protáhlé údolí na S ohraničeno mírným zastavěným svahem Vinohrad, na J téměř nezpatelnou	Matrice: velkoplošná mozaika zastavěného území blokového, sídlištního i rodinného. Osy: mělké údolí v trase ul. Vršovická, na Z tokem Botiče,	V Z části kvalitní velkoměstské prostředí s blokovou zástavbou a dramatickým reliéfem k Vyšehradu, J část okolo Vršovické působí chaotickým až periferním	Chránit a rozvíjet současné struktury matric vrchů, odlišných od matric okolí, ostatní urbanistická struktura i dominantní slohové pozadí by měly být

		terénní vlnou u seřaďovacího nádraží a dominantními Tyršovým vrchem a Na Bohdalci.	na severu Vinohradskou třídou. Póly: Tyršův vrch, Na Bohdalci, Havlíčkovy sady, historické jádro Vršovic, sportovní areály Bohemians a Slavia.	dojmem a chybí jí jasné dominanty a větší diverzita uzavřených a otevřených prostorů.	zachovány a chráněny. Vršovickou ulici a plochy na J od ní urbanisticky dořešit.
39	Údolí Slatinského potoka	Mělce zahloubené, protáhlé údolí, na J a S vymezeno zastavěnými svahy, na Z kopcem Na Bohdalci.	Matrice: seřaďovací nádraží Vršovice se zbytkovými plochami zahrádek, obklopené mozaikou sídlištní (Zahradní město), rodinné i industriální výstavby, na V lesní enkláva. Osy: železniční trať, jižní spojka. Póly: Kopec Na Bohdalci.	Typická industriální čtvrť 19.-20. století, zvlášť cenný dominantní kopec Na Bohdalci s koncentrickou zástavbou.	Kopec Na Bohdalci zaslouží nejvyšší ochranu a kompoziční dotvoření.
40	Záběhlické údolí Botiče	Hluboké údolí na S výrazně ohraničeno soustavou vedut ostrohů od Tyršova vrchu přes vrch Na Bohdalci po ostroh Zahradního města, na J vedutami plošin Pankráce, Kačerova a Roztyl, Hostivařského ostrohu a Kozince.	Matrice: od ostrohu zahradního města na Z tvořena dopravním slumem železnic, magistrál a jejich křižovatek s oky sídlištní i rodinné zástavby. Zbytek tvoří matrice otevřeného údolí s mozaikou polí, sadů, sportovišť a menších sídlišť. Osy: tok Botiče s meandry, hrany okrajových svahů a nadřazené silnice v čele s magistrálou a Jižní spojkou. Póly: Tyršův vrch, vrch Na Bohdalci,	Střední část údolí – Trojmezí - představuje kvalitní obytnou městskou krajinu s významným podílem přírodních prvků (a je také z větší části chráněna PPr Hostivař – Záběhlice), Z část se stala krajinou dopravních staveb, svým měřítkem i tvarem se vymykající přírodním vlastnostem krajiny a její obytnosti. Podobné je i působení V okraje.	V Z části je důležité alespoň udržet, příp. rozvinout masivní ozelenění horních hran svahů plošiny Trojmezí, střední část chránit ve všech jejích krajinných atributech.

			Hamerský rybník s ostrohem Zahradního města, historická jádra Michle, Záběhlic a Hostivaře, mimoúrovňové křižovatky na Spořilově.		
41	Cholupické planiny	Mělké, nuanční ohraničení plochými polními temeny, na S převýšenými areály sídlišť Baba, Modřany a Libuš, celkově otevřeno nad Vltavské údolí. V krajinném suterénu jsou oblasti Modřanské rokle (č.XIII) a pod Babou (č.XIV).	Matrice: na J polní krajina, na S kobercová a sídlištní zástavba. Osy: nejsou. Póly: vrch Čihadlo, Cholupická bažantnice, Kamýk nad Modřany, skládka nad Modřanskou roklí, historická jádra Cholupic a Písnic.	Oblast Čihadla a Cholupicka je jedním z hlavních dominant Pražska a je chráněna PPr Modřanská rokle – Cholupice.	Dominantní kopec Čihadlo a celé J horizonty zaslouží ochranu, jako symbol nastupující Dobříšské pahorkatiny.
42	Břežanské planiny	Planina nad údolím Vltavy a bočních roklí, na S ohraničena hřebenem Čihadla, od JV plochým polním hřebenem Na Rovném a na Z Zbraslavským hřebenem nad Vltavou.	Matrice: typická polní krajina Vysočiny se zalesněnými svahy nad údolními a vesnicemi v jejich mělkých zakončeních. Osy: horní hrany zaříznutých údolí Vltavy, Břežanského a Klárovského údolí. Póly: hřeben Čihadla, ostroh s hradištěm Závist, historická jádra Točné a D. Břežan.	Dochovaná krajina vrcholné kolonizace, chráněná PPr Modřanská rokle-Cholupice a PPr Střed Čech, částečně však suburbanizovaná kobercovkami domků a zahrádkářských osad.	Zejména za hranicemi Prahy narůstají tlaky na další satelitní zástavbu. Dostavby lze uskutečňovat pouze v půdorysech a hmotách typických pro okolní vesnice.
43	Říčanské údolí	Mělké, nuanční ohraničení plochými polními temeny, na J a S převýšenými areály velkoskladů.	Matrice: suburbanizovaná krajina s fragmenty rurální krajiny mezi Uhříněvsi a Kolovraty. Osy: údolí	Cenná je pouze severní okrajová část PPr Říčanka.	Nepřipustit další stavební narušování ohraničení směrem k celku 44. Po okrajích zástavby vytvořit lesní pás RBK.

			Říčanského potoka a silnice – Praha Říčany, včetně trasy císařské. Póly: obora v Uhříněvsi, Podleský rybník, Prknovka dochovaná hist. jádra Uhříněvsi, Říčan a Kolovrat.		
44	Královické údolí Rokytky	Mělké, nuanční ohraničení plochými polními temeny.	Matrice: polní, otevřená krajina s venkovským osídlením. Osy: mírně zaříznuté údolí Rokytky, stará silnice Dubeč – Křenice. Póly: zámecký park Koloděje, kostel sv. Markéty, historická jádra Královic, Hájků a Nedvězí.	Cenná dosud venkovská krajina, údolí chráněno jako PPr Rokytka, na jihu znehodnocena zástavbou Říčan.	Vesnická sídla velkoplošně nerozšiřovat, okraje vesnic do krajiny vždy ukončit humny.
45	Údolí Pitkovického potoka	Široké údolí okolo zaříznutého údolí, ohraničení je nuanční.	Matrice: otevřená polní krajina s typickými venkovskými sídly. Osy: mělké, ale zaříznuté údolí Pitkovického p. s typickou katénou ploch. Póly: ZCHÚ Pitkovická stráž, historická jádra sídel Pitkovice, Pitkovičky, Benice, Lipany, Kuří a Nupáky. Bojiště u Lipan.	Vzácně dochovaná venkovská krajina, zatím bez suburbanizačních projevů, velmi hodnotné údolí Pitkovického p. , centrální část chráněna PPr Botič –Milíčův.	Nepovolovat žádnou novou výstavbu v PPr, mimo něj pouze přiměřená dostavba sídel, ovšem s dodržением záhumenní skladby směrem do krajiny.
46	Průhonické údolí Botiče	Široké údolí okolo zaříznutého údolí, ohraničení je nuanční, pouze na S je dominantní hřeben Kozince.	Matrice: mozaika matric, v níž jsou zastoupeny především sídlištní zástavba, suburbanizovaná krajina polní a logistické slumy a lesní celek	Velmi cenná krajina okolo údolí Botiče, chráněná i PPr Botič –Milíčův, je dnes značně poškozena suburbanizací u Křeslic, v J části i komerční zónou u	Chránit především vlastní údolí Botiče, včetně horních hran svahů a trasu RBK k Milíčovskému lesu.

			Milíčova s rybníky. Osy: hlavní přírodní osou je mělké, ale zaříznuté údolí Botiče, další osy tvoří RBK, dálnice D1 a silnice Chodov-Újezd a ul. Novopetrovická. Póly: hřeben Kozince, Hostivařská nádrž, historická jádra Průhonic se zámekem, Újezdu, Křeslic a Petrovic.	Průhonic. Díky značnému pohledovému ovlivnění je nutno označit tuto rurální krajinu v J části oblasti za silně narušenou. Křeslická kobercová zástavba v podstatě tuto lokalitu znehodnotila, a to i pro vlastní novou výstavbu. Kvalitním celkem zůstává les Milíčov s rybníky na okraji.	
47	Jihoměstská planina	Zvednutá plošina Jižního města, pohledově otevřená do všech stran, jedna z hlavních dominant Pražska.	Matrice: prakticky bezesbytku zastavěno panelovými sídlišti a kobercovkou rod. domků. Osy: hlavní městské třídy ve směru V-Z a dálnice D1. Póly: křižovatka na dálnici a prostor kruhové křižovatky severněji, významně převýšené panelové domy v centrech.	Oblast má zásadní kompoziční význam pro celý JV sektor, chybí však akcenty a póly celé kompozice, stejně jako jasné rozlišení struktur. Stále více je znehodnocováno obchodními a logistickými slumy.	V oblasti je zcela ztracena sídelní kontinuita starých sídel a je proto nutno vytvořit (výrazně dotvořit) nový pól – centrum, upravující i celkovou siluetu sídliště.
48	Hostivařské údolí Botiče	Údolí Botiče s Hostivařskou nádrží, ohraničení na J a SV svahy sídliště Jižního města a Hostivaře, ve V části zalesněné svahy, v Z křížení magistrálami.	Matrice: V polovina lesopark, Z a J polovina zastavěna sídlištní výstavbou, centrální část dosud polní. Osy: Košíkovský potok s obnovenými rybníky a údolí Botiče s nádrží.	Krajinářsky cenná umělá krajina lesoparku s nádrží je chráněna i jako PPr Záběhllice – Hostivař, střední nezastavěná část s rybníky může mít velký rekreační potenciál.	Široké údolí Košíkovského potoka krajinářsky upravit v osnovách venkovských údolních katén, S polní hřbet Trojmezí zvýraznit linií zelení.

			Póly: vodní nádrž Hostivař.		
49	Krčské údolí Kunratického potoka	Částečně hluboce zaříznuté údolí, na S ohraničeno zastavěnou vedutou Na Dobešce, na V nuančním přechodem na Jihoměstskou pláň s tělesem magistrály, na J zalesněným svahem Velkého Háje. Na Z polootevřeno k Vltavě s Bránickým ostrohem.	Matrice: mozaika zastavěného území sídliště a vilovými čtvrtěmi s drobnými zelenými plochami, na dně údolí otevřené plochy sportovišť, ve východní části masiv Kunratického lesa. Osy: dno údolí s dominantními dopravními stavbami, zejména Jižní spojkou. Póly: zastavěný, ale výrazný Bránický ostroh, veduty Z svahů Kunratického lesa se zříceninou hradu, mimoúrovňové křižovatky S Kunratického lesa.	Dříve půvabné údolí s lučním dnem a částečně zastavěnými svahy, dnes zásadně změněno Jižní spojkou a sportovišti.	Přísně respektovat odlišnou strukturu využití svahů od dna údolí, chránit Kunratický les a Velký Háj. Strukturní matici Bránického ostrohu odlišit pro zvýšení jeho dominance, od matic okolních.
50	Kunratická sníženina	Mělké, nuanční ohraničení plochými polními temeny, na S vedutou Kunratického lesa. Prakticky všechny hraniční horizonty, s výjimkou J směru, jsou zastavěny převýšenými areály a sídliště.	Matrice: původní matrice polní krajiny s rybníky je zachována jen na V, ostatní matici tvoří nízkopodlažní zástavba a industriální areály. Osy: 2 RBK, císařské silnice Jesenice a Průhonice. Póly: Hrnčířské louky s rybníky, historická jádra Kunratic, Šeberova a Vestce, dálniční křižovatka na Chodov.	Cenné zbytky rybníční krajiny s chráněnými loukami u Šeberova, jednoznačné kulturně historické centrum Kunratic, zbytek zastavěné matrice má kvalitu silně sníženou.	Rybníční krajinu Hrnčířských luk a Olšanského rybníka je vhodné pohledově izolovat od okolní zástavby, nejlépe s využitím RBK a udržet jako krajinný park.

b.c) místa krajinného rázu Prahy – ÚAP jev 18

Jak již bylo konstatováno, zákonné kategorii „Místo krajinného rázu“ odpovídá KvC. V Pražsku bylo vymezeno 1 961 KvC. V krajinném suterénu (ve 14 souborech) je z nich 327. Ostatních KvC je tedy 1 634. Toto obrovské množství samozřejmě nelze v rámci této práce individuálně popsat a nebylo by to ani účelné.

O tom, jak KvC chránit před novými zásahy rozhoduje:

- jaké jsou jejich charakteristiky, tedy typické znaky matric a singularit,
- jak významná je expozice KvC v širších vazbách - v SvC, tedy zda jsou součástí významných krajinných horizontů či vedut nebo dominant,
- jakou mají současnou krajinářskou hodnotu, stanovenou expertním posouzením.

Charakteristiky míst krajinného rázu – matrice KvC:

Pro postižení rozhodující charakteristiky KvC – **krajinné matrice**, je použito vymezených prostorově-funkční struktur zastavěného i nezastavěného území, jeho výškové členitosti a doby jejich trvání.

Krajinná matrice může být buď modální (jeden typ struktury) nebo složená (více typů struktur v jednom KvC).

Při definici matric vycházíme z kategorizace struktur zastavěného území, pořizované ÚRM Prahy. Tato kategorizace je dále rozšířena a upravena i na nezastavěné území. V samostatné práci Ing. arch. Havrdy a Ing. arch. Kuči je dále město kategorizováno podle převažující doby vzniku zástavby. Vzniká tak soubor krajinných matric KvC, vystihujících jejich charakteristiky.

Prostorové struktury:

Pozn.: otevřená struktura zástavby v praxi neznamená úplné otevření prostoru (jako např. u polí) a tyto struktury jsou proto z hlediska krajiny zařazeny mezi matrice polootevřené.

Pohledově otevřené

- Pi** **infratsrukturní plochy** - silnice, železnice, nádraží, letiště, samostatné rozsáhlé parkoviště a zpevněné plochy
- Pa** **plochy bez vegetace** - zpevněné plochy, staveniště, obnažené plochy, aktivní skládky
- Zp** **otevřené zemědělské plochy** – pole, louky, pastviny, trávníky, zahradnictví, bylinná (ruderální) lada bez dřevin
- Vo** **vodní plochy** – vodní toky a plochy
- Zs** **skalní stepi a lomy** – skalní výchozy a přilehlé plochy charakteru stepních lad pouze s řídkou dřevinnou vegetací, lomy

Pohledově polootevřené

- Oi** **otevřená rod. izolovaná** - nízkopodlažní zástavba izolovanými rodinnými domy
- Os** **otevřená rod. souvislá** - nízkopodlažní zástavba řadová, kobercová, atriová
- Vi** **vilová městská** - středněpodlažní zástavba v zeleni
- Si** **sídlíštní městská** - středně a vysokopodlažní skupiny objektů, sídlíště
- So** **solitérní městská** - jednotlivé objekty nebo soubory nezapojené do okolní struktury
- Pn** **veřejné prostory** - náměstí, návsi a urbanisticky významné komunikace, náplavky
- Ar** **areály rozvolněné** - nesourodá zástavba, drobné halové objekty
- Ao** **areály ostatní** - specifické areály převážně s vysokým podílem zeleně
- Ko** **kombinovaná** - zástavba obsahující různé typy struktury

- Dr** **drobná rozptýlená** - zahrádkářské kolonie, drobné objekty v zeleni
Zv **vinice** - vinice, chmelnice, příp. nejintenzivnější sady zakrslých stromů (palmeta, vřetena) vyžadujících oporu podobně jako vinná réva
Zm **nížkokmenné sady** - intenzivní výsadby nížkokmenných stromů s malými korunami
Zk **polootvřené zemědělské plochy** - obhospodařované zemědělské plochy s vysokým podílem solitérní, skupinové nebo liniové zeleně
La **lada s dřevinami** - opuštěné plochy postupně zarůstající dřevinami (od stepních lad až po plochy z většiny pokryté dřevinami)

Pohledově uzavřené

- Rm** **roslá městského typu** - historické jádro města
Rv **roslá venkovského typu** - původní jádra venkovského osídlení, roslá zástavba drobného měřítka
Bl **kompaktní a bloková** - polootvřené a uzavřené bloky a objekty, terasové domy
Ak **areály kompaktní** - zástavba s vysokou mírou využití území, vícepodlažní i halové objekt
Am **monobloky** - velkoplošné halové objekty obchodní, skladové i industriální včetně souvisejících ploch
Zh **háje a vysokokmenné sady** - rozvolněné lesy na sušších svazích, staré vysokokmenné sady
Zl **lesy** - zapojené lesní porosty

Kombinované

- Zkv** **katény krasových svahů** – zaříznutá údolí ve vápencových horninách, s mozaikou typů vegetace: skalní stepi, stepní lada, lada, světlé háje, husté lesy, zpravidla s luční údolní nivou
ZKa **katény ostatních svahů** - zaříznutá údolí v jiných než vápencových horninách, s mozaikou typů vegetace: skalní stepi, stepní lada, lada, světlé háje, husté lesy, zpravidla s luční údolní nivou
Zpk **krajinářské parky** – krajinářské, romantické parky a okrasné zahrady s volnou kompozicí
Zpa **architektonické parky** – okrasné zahrady a parky s pravidelnou kompozicí a četnými architektonickými prvky
Zvh **vesnická humna** - vesnické zahrady v humnech za domy s ovocnými stromy, někdy se stodolami a kolnami a záhumenní cestou s dřevinami
Zis **infrastrukturní slamy** - zbytkové (prakticky nevyužitelné) plochy u silnic a železnic s nálety dřevin či doprovodnou (izolační) zelení

V Praze tedy můžeme rozlišit 32 prostorových struktur, z toho 16 v zastavěných územích a 16 v územích nezastavěných.

Obecně lze konstatovat, že některé typy struktur mají přirozeně sníženou obytnou i krajinářskou hodnotu (Pi, Pa, Am, Zis), jiné naopak přirozeně zvýšenou (Vo, Zs, Pn, Rm, Rv, Vi, Zn, Zpk, Zpa).

Výšková úroveň zastavěných území:

Zatímco výškové úrovně u nezastavěných ploch jsou automaticky dány etážovitostí porostů (stromové, keřové a travnatobylinné patro), u staveb je nutno určit následovně:

- 1 – nízkopodlažní – 0-10m (3 NP)
- 2 – středněpodlažní nižší – 10-16m (5 NP)
- 3 – středněpodlažní vyšší – 16-25m (8 NP)
- 4 – vysokopodlažní – 25-45m (14 NP)
- 5 – výškové stavby – nad 45m

Plné označení zastavěné struktury potom je např.: Si-2.

Doba vzniku struktury:

Třetí významnou doplňující charakteristikou matric je základní slohová vrstva její výstavby, odvíjející se od doby vzniku. Mezi původní slohovou vrstvou staveb a dobou jejich výstavby je jasná úměrnost. Stejně poslední významněji zastoupená slohová vrstva signalizuje dobu, kdy byla lokalita naposled v rozvoji. Lze tak i v zástavbě Prahy zřetelně rozeznat podle převažujících konzervovaných architektonicko – urbanistických forem různá kulturně-historická prostředí matric. Zásadní zlom je možno pozorovat v etapách:

- předindustriální (prakticky se projevujících především barokním tvaroslovím), k r. 1800
- ranně industriální (romantické a historizující slohy s klasicismem), k r. 1850
- meziválečný konstruktivismus, k r. 1950
- socialistický typologismus, k r. 1990
- recent

Zvlášť významné jsou i základní tvarové charakteristiky, zejména střech při přechodu z městského do venkovského prostředí. Sedlové a pultové střechy klasických sklonů (35-45°) i krytin, přetrvaly na venkově celé 19. i ½ 20. století a jsou dodnes zásadním atributem venkovské krajiny u nás.

Expozice KvC v širších vazbách

Celé KvC, či jejich části, se v různé míře podílejí na krajinném obrazu nadřazených a širších SvC. Zvlášť významnou roli hrají KvC, které jsou součástí krajinných vedut a dominant či ohraničujících horizontů.

KvC jako součást matrice SvC:

Základní vlastností KvC, v jeho působení v širších matricích, je dán příbuzností jejich prostorových struktur. Čím je struktura KvC odlišnější od matrice okolí, tím více podporuje vznik nové singularity formou pólu. Odlišnost matric v dálkových pohledech je zjednodušená, prakticky na osách hrubozrná (např. panelové sídliště) – jemnozrná (např. pole) nebo tmavá (lesy, sady a dřevinná vegetace vůbec) – světlá (pole s dozrávajícími plodinami či pod sněhem). Příbuznost matric Kv a SvC je tedy základní podmínkou přijatelnosti vzájemného působení. Naopak čím odlišnější matrice od okolí, tím výraznější singularita.

KvC jako součást ohraničujícího horizontu SvC:

KvC jako součást horizontu se projevuje podle typu horizontu. U plochých temen svahů se projevuje čelními frontami - kulisovými horizonty, kdy např. zástavba na okraji může zcela zatřít vlastní terénní horizont za sebou. Vliv matrice KvC na plochem ostrohu je tedy sice liniový, ale může být kdekoliv v jeho ploše. KvC ležící na tomto temenu musí být chráněn v celé své ploše, a to do výšky dosahující kóty horizontu. Těchto KvC je 597 .

KvC jako součást vedut a dominant SvC:

U temen svahů s ostrými horními zlomovými hranami je horizont jednoznačný, pod ním se však uplatňuje i část jeho svahu pod horizontem a vytváří tak krajinnou vedutu. KvC jako součást krajinné veduty se zásadním způsobem podílí na obraze celého SvC a vzájemné působení jejich matric a singularit je zvlášť závažné. A na jeho kvalitu musí být kladeny zvlášť vysoké nároky.

Zvýšenou ochranu tedy zasluhují ty KvC, které jsou součástí vedut a dominant a nebo sousedí s rozhraním SvC.

Vnitřní krajinářská hodnota KvC:

Hodnocení krajinných hodnot ve městě je velmi složité a obtížné. Přesto je nutné stanovit alespoň orientační význam daného KvC. Je proto založeno hodnocení expertní. První hodnotitel s místními znalostmi nezávisle ohodnotil každý celek školní stupnicí každý KvC. Druhý hodnotitel pouze odhadoval možné hodnoty, bez bližší znalosti místa. Výsledky byly po porovnání až překvapivě podobné a je jisté, že další doplnění názorů na hodnotu jednotlivých KvC tento výsledek dále upřesní a ještě více objektivizuje.

Kvalita vizuálních celků je hodnocena na základě dvou kritérií:

- homogenost a harmonie uvnitř vymezeného prostoru
- estetická hodnota jednotlivých prvků a jejich celkové působení, celkový estetický charakter.

Krajinářská hodnota míst krajinného rázu je stanovena v těchto stupních:

1. zásadní - nejhodnotnější celky (historické nenarušené soubory, výjimečné přírodní celky),
2. významná - hodnotné celky (harmonická městská i příměstská krajina, např. vilové čtvrti, městská bloková zástavba, nenarušená krajina a příměstské osídlení),
3. střední - méně hodnotné celky (převážně homogenní, avšak esteticky málo kvalitní celky, např. kompaktní sídliště),
4. snížená - nekvalitní a rušivé celky (disharmonie prvků uvnitř celku, významné estetické závady, negativní působení na okolí, rušivé kontrasty),
5. nízká - narušená krajina (významná devastace krajiny).

Problémem tohoto zjednodušeného bodového hodnocení jsou rozdíly ve velikosti vizuálních celků a jejich vnitřní heterogenita. U malých, sevřených prostorů, je většinou zřejmá převažující charakteristika a bodové hodnocení je signifikantní. U širokých prostorů, jako je údolí Vltavy, se např. v holešovickém meandru dostávají do kontrastu velmi kvalitní a esteticky hodnotné partie s lokalitami devastovanými nebo problematickými. Nekvalitní enkláva potom logicky snižuje hodnotu celého místa (KvC). Výsledné hodnocení takových celků je potom shrnutím převažujících, především estetických dojmů.

Nespornou indikací zvýšené hodnoty je poloha v PPr. či CHKO.

Takto definované KvC jsou základní osnovou krajinářských vztahů v Praze. Vlastní hodnocení a způsob ochrany je ovšem především věcí individuálního hodnocení a posouzení při úvahách o nových zásazích do nich. Míru zásahu do KvC, jako rámcového „místa krajinného rázu“, lze hodnotit podle typů matic, závažnost zásahu do krajinného rázu lze hodnotit podle expozice místa v širších vztazích a podle jeho vnitřní krajinářské hodnoty. Matrice tedy ukazuje míru možného narušení, ostatní indikuje objektivní stupeň potřebné ochrany před ním.

Hodnocení snesitelnosti zásahu do místa krajinného rázu:

Připravovaný zásah do místa krajinného rázu je především třeba definovat jako typ matrice (či ohraničení) a ten potom srovnáváme s maticí (či ohraničením) stávající:

1. Zásah stejného typu s maticí KvC. Znamená, že se nic zásadního v kompozičních vztazích neděje a nezasahuje-li zásah nevhodně do ohraničení KvC je přijatelný bez problémů.

2. Zásah jiného typu oproti matici (či ohraničení) KvC. Je-li v KvC se již vyskytující jako singularita je třeba posoudit, zda nezvýší počet singularit nad hranici výjimečnosti, aby se singularity nestaly součástí nové matrice nebo zda singularita má dostatečnou hodnotu.

- Doplňuje-li současné singularity je zásah přijatelný.
- Mění-li matici či vytváří novou singularitu je nutno zjistit, zda k lepšímu či horšímu. Zhoršení není přípustné u všech KvC zvýšeně chráněných.

Pozn.: krajinářská hodnota matic se v drtivé většině zvyšuje jejich homogenitou a snižuje jejich heterogenitou.

Je proto přirozená snaha matrice se sníženou hodnotou omezovat na co nejmenší území.

Zvýšená a snížená ochrana hodnot krajinného rázu jednotlivých KvC:

Zvýšenou ochranu zaslouží ty KvC, které jsou:

- součástí horizontů, vedut a dominant SvC,
- mají vnitřní krajinářskou hodnotu 1
- jsou součástí Přírodních parků

Sníženou hodnotu a tedy zároveň šanci na zlepšující změny mají:

- KvC s vnitřní krajinářskou hodnotou 4 a 5.

c) Obecné shrnutí a analýza

c.a) výsledky

Na území Prahy je vymezeno 50 oblastí a v nich 1961 míst krajinného rázu, Tyto celky krajinného rázu jsou tvořeny supervizuálními (oblasti) a konvizačními celky (místa). Z 50-ti oblastí je jich:

- 20 tvořeno vyzdviženými plošinami a rovinami, označenými jako pláně a planiny (č. 02, 03, 04, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 32, 36, 37, 41, 42 a 47),
- 7 tvořeno sníženinami a kotlinami (č. 01, 06, 07, 08, 13, 35 a 50),
- 18 je tvořeno mělkými údolími: (č. 05, 09, 10, 11, 12, 16, 31, 33, 34, 38, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 48 a 49),
- 5 je tvořeno prolomy Pražského zlomu (č. 26, 27, 28, 29 a 30).

Z toho jasně vyplývá, že převážná většina území Pražska je tvořena mělkým, nevýrazným georeliéfem, kde zásadní roli v rázovitosti těchto oblastí hrají stavby a vegetační pokryv. Dramatické tvary georeliéfu jsou, mimo pražský zlom, vytvářeny pouze denudačními tvary zaříznutých údolí, kde rozhodující roli hrají jejich čelní, pohledově exponované veduty. Rozhodující roli tak hraje složení matic těchto svahů a ostrohů.

Výjimečný typ krajiny Pražského zlomu je jediným významným územím, kde vystupují nad plošiny hřebeny kopců, oddělených mezi sebou prolomy.

Z 1961 rámcových míst krajinného rázu má 481 krajinářskou hodnotu (tedy přibližně ¼ všech).

Ze všech rámcových míst krajinného rázu jich 597 je na horizontech a 707 tvoří veduty a dominanty. Celkem tedy 1.306 míst (což jsou cca 2/3 všech) zaslouží zvýšenou ochranu.

c.b) poučení

Z hlediska vlivu georeliéfu na město je nutno vyzvednout:

- Z hlediska prostorového je Pražsko tvořeno zarovnanými povrchy Pražské plošiny, denundací proříznutých úzkým údolím Vltavy s přítoky, s erozní bází cca o 200m nižší. Ta je příčně přerušena tektonickým Pražským zlomem, od nějž se odvinul vznik Pražských kotlin s říčními prahy a soustavou protáhlých hřebenů a prolomů Žižkova, Olšan, Kyjí, ale i na druhém břehu Hradčan. Toto křížení tektonické poruchy s denudačním reliéfem tvoří základ Pražska.
- Reliéfy Prahy můžeme tedy z hlediska sídelního rozdělit na tyto fenomény:
  - vlastní Pražská kotlina,
  - kotliny Holešovického meandru,
  - hluboce zaříznutá údolí,
  - mělká horní zakončení zaříznutých údolí,
  - zarovnané povrchy Pražské plošiny,
  - prolomy a hřebeny Pražského zlomu.
- Každý tento typ byl jinak využíván a hrál i jinou roli ve vývoji Pražska:
  - městské osídlení využívalo výhradně Pražskou kotlinu s komfortním brodem přes Vltavu,
  - zemědělské osídlení s plužinami horní pláň Pražské plošiny,
  - obranné osídlení využívalo ostrohy nad údolím,
  - zaříznutá hluboká údolí osídlena nebyla a typické pro ně byly pouze samoty mlýnů.

Z hlediska geologického je nutno vyzvednout:

- Zaříznutá údolí odkrývají skalní podloží Pražské plošiny a u nás, v málo vídané podobě, tak dávají vyniknout kráse skalních stěn, vytvářejících exkurz do geologické minulosti – na jihu vápenců, na severu buližníků, pískovců a břidlic s fenomenálně strukturovanými vrásky miliónů let zkamenělého života. Fenomén skalních stěn musí být udržován a chráněn jak před zástavbou, tak i před úplnými nálety dřevin, potlačujících společenstva skalních stepí. Zeleň by měla tyto tvary pouze rámovat u paty svahu a v úpadech.
- Opuka, jako stavební kámen, zásadním způsobem formovala raně středověkou Prahu i vesnická sídla a umožňovala masivní využívání kvádrkového zdiva, v jiných materiálech náročného na opracování (již Ibrahim ibn Jakúb vzpomíná bílé město). Využívání opuky bylo v Praze zbytečně nahrazeno jinými materiály a jejich typy zdiva. I sama přírodní památka Opukový lom u Přední Kopaniny tak má zásadní kulturní rozměr.

Z hlediska hydrologického je třeba vyzvednout:

- Pražsko leží na přechodu denudačního středního a akumulčního dolního toku Vltavy s rozsáhlým povodím (prakticky 2/3 celých Čech). Velikost průtoků je proto velká a jejich rozkolísanost vždy zvláště nebezpečná. Klimatické posuny, stejně jako často se zhoršující vlastnosti povodí, zvyšují váhu protipovodňové ochrany města.
- V údolí Vltavy je nutno přísně respektovat rozsah a přirozenou strukturu říčních niv, zejména v prostoru Holešovicko-Trojské kotliny. Tato možnost rozlivu pod Pražskými

prahy zlepšovala konsumpční křivku povodňových hladin a zvyšovala tak bezpečnost historického jádra na subrecentních terasách. Zúžení aktivní nivy regulacemi a zástavbou je nešťastné a trend by se měl obrátit. Město se proto v této kotlině musí k Vltavě obracet zády (tak jak to dělají všechna města na širokých nivách) a představa pokračování městských nábřeží je přírodně nesmyslná a i pro vlastní zástavbu nebezpečná.

- Zvláště nebezpečné setkávání povodňových vln Vltavy a Berounky pod Zbraslaví, zaviněné z velké části Vltavskou kaskádou (zrychlující příchod povodňových vln), nelze vyřešit v samém Pražsku, je však nutné alespoň obnovit retenční prostor řek na soutoku a širokou nivu Berounky uvolnit pro tento účel.
- Hydrologickým vlastnostem by měla odpovídat i struktura a typ vodních ploch a nádrží. Pro nivy Vltavy a Berounky jsou typické tvary poříčních jezer (slepých ramen), při povodích přelapovaných, se štěrkovými a písčnými prahy. Pro horní plošiny, typické malými toky s malými povodími, jsou typické soustavy menších a drobných rybníků, tvořící neoddelitelnou součást obrazu Pražských (i okolních) rurálních krajin. Hluboké vodní nádrže jsou v daných krajinách nepřírozené.

Z hlediska pedologického je nutno vyzvednout:

- Půdy i klimatické podmínky Pražské tabule jsou abnormálně úrodné a dobře obdělávatelné. Proto je celá krajina horních plošin nepřetržitě osídlena od pravěku a tvořila jádro starosídelní krajiny Čech. Úrodnost půd i příhodnost klimatických podmínek se zvolna snižuje od S k J, do Benešovské pahorkatiny. Přestože ochrana kvalitních zemědělských půd v poslední době ustupuje při urbanizaci Pražska do pozadí, velkoplošné zábory rovných, hlubokých a úrodných půd vzbuzují obavy. Velkoplošný růst (je-li potřebný) je nutno směřovat na jih.
- Rurální krajina v okolí Prahy od starověku nebyla, díky zmíněné úrodnosti (mimo polní kazy) výrazněji zalesněna a její přirozenou podobou po staletí je harmonická, otevřená zemědělská krajina s venkovskými sídly „ladovského“ vzhledu, oproti současnému stavu, ovšem v mnohem intimnějším měřítku polí a pestré směsi zemědělských kultur a plodin.

Z hlediska biologického je nutno vyzvednout:

- Zásadní preferované trasy pohybu bioty jsou vázány na údolní katény Berounky a Vltavy. Ta jsou dnes územně chráněna v minimálních parametrech v rámci nadregionálních a regionálních ÚSES. Pro osy těchto biokoridorů, přirozeně vedoucích v paralelních svazcích na severní - chladnější a na jižní - teplejší stráni a na dně údolí (včetně říčního kontinua), představuje Praha v kotlině zásadní bariéru, jejíž překonání je svízelné a vyžaduje velkou územní kázeň. Ze tří jmenovaných typů biokoridorů musí bariéru překonat pouze poslední – říční kontinuum s doprovodnými stanovišti. V zaříznutém údolí je tento biokoridor naštěstí relativně nenáročný a vyžaduje pouze vlastní kontinuální vhodné vodní prostředí a litorální stanoviště, která v Praze mohou poskytovat náplavky a ostrovy. Celé prostředí se odehrává při vodní hladině a neomezuje tak město na nábřežích. V širokých říčních nivách se biokoridor mění v sled ploch dynamické sukcesní série nivních biotopů, vyžadujících větší plochu, nikoliv však zcela bez lidských zásahů. Svahové biokoridory jsou v Praze dosud uchovány řetězcem chráněných stanovišť čelních svahů údolí a při jejich dostatečné ochraně je jejich stav vyhovující.

- Trasy biokoridorů sušších stanovišť jsou na plošinách relativně prostorově volné a jejich hlavní biokoridory obkružují Prahu, prakticky podobně jako velký městský okruh silnic. Tyto biokoridory, vyznačující se zřetelně vysokým zastoupením lesních ploch, tak mohou vytvářet na monotónní tabuli výraznou vegetační hranu, vymezující dnešní město vůči okolí. Biokoridory přitom svým hlavním určením neumožňují intenzivní rekreační využívání a jejich charakter je tak vůči městu izolační, ochranný.
- Z hlediska sítě zvláště chráněných území přírody a biocenter je možno konstatovat, že dnes jsou reprezentovány všechny reálně existující významné typy biotopů a je třeba ji pouze dokompletovat. Její nároky nejsou v rozporu s potřebami rozvoje města.
- Terénní uspořádání, a na něj navazující způsoby využívání, postupně v Praze vytvořily síť více či méně souvislých linií zeleně. Jejich osnova se logicky odvíjí od terénních hran – údolí přítoků Vltavy, čelních svahů Vltavského a Berounského údolí a vzácných lesních celků. Zelené linie se tedy odvíjely od konkrétních morfologických jevů a je vhodné podle těchto důvodů rozlišovat. Spojení např. zalesněného Žižkovského hřebene s břehovými porosty Rokytky je biologicky, ale i městotvorně nesmyslné. Zelené linie by se měly formovat podle jednotlivých fenoménů, které je podmiňují. Na levobřeží Vltavy to tak jsou zelené osy zaříznutých údolí Únětického potoka s přítoky, Šárky, Motolského potoka, Dalejského a Radotínského potoka, nad jejich ústími lze formovat osu čelních svahů a ostrohů Vltavy a Berounky (i když je tato linie přirozeně přerušovaná ústími potoků). Na pravobřeží jsou to opět osy zaříznutých potoků Břežanského, Libušského, Kunratického, Říčanského, Pitkovického, Botiče, Rokytky, Bohnického a Dranaňského a osy čelních svahů Vltavy a Rokytky. Navíc zde přistupují soustavy tří linií hřebenů Pražského zlomu Žižkovský, Olšanský, Vinohradský atd.).
- Zásadním typem potenciálních zelených os jsou okružní regionální a vyšší biokoridory a vlastní tok Vltavy s břehovými porosty.

Z hlediska historického vývoje je třeba vyzvednout:

- Osídlení mělo vždy zásadní vazby na přírodní podmínky. První stopy stabilizovaných a velkých sídel útočištného typu od pravěku do ranného středověku (hradišť), jsou zásadně lokalizovány na ostrohy plošin nad zaříznutými údolími. Od té doby se osídlení (od středověku po 19. století) rozvíjelo ve dvou funkcích a geomorfologických úrovních:
  - na plošinách se stabilizovala síť plužin s venkovskými sídly, typicky se odvíjející od mělkých ukončení bočních údolí
  - v Pražské kotlině, s unikátním brodem přes Vltavu, pro dálkové cesty V-Z, využívající prolomů, mírných svahů a širších a pozvolných údolí pražského zlomu k překonání převýšení přes 200m.Započal tak dvojkolejný vývoj osídlení Pražska. Vlastní středověké souměstí vyplnilo povodňově bezpečné terasy při řece Vltavě, zatímco rurální krajina plošin žila paralelně vlastním životem.
- Středověké jádro Prahy bylo omezeno Pražskou kotlinou a bylo v ní skryto včetně svých dominant Hradčan a Vyšehradu. Ani příměstská hospodářství dvorů, vinic a sadů nevystupovala nad horizont údolí a prakticky až do konce 18. století nepřekročilo oblast dnešního kompaktního vnitřního města. Hluboce zaříznutá údolí naopak nebyla osídlena (absence plužin) a typické pro ně byly samoty mlýnů, lomů, vápenic apod.
- Rurální krajina Pražské tabule byla uspořádána ve velikostním modulu plužin se sídly ve svých centrech. Sídla vyhledávala většinou mírná a mělká údolí s vodním zdrojem

(potoky, malé rybníčky). Uplatňovalo se zde uspořádání krajiny typické pro celý Český masiv – polní plošiny nahoře s drobnými remízky na polních „kazech“ nad zaříznutými údolími se zalesněnými příkrými stráněmi (mírnější byly pastvinami) a loukami na dnech. Osídlení bylo sporadicky doplňováno hrady, využívajících obdobně jako dřívější hradiště, ostrohy plošiny nad údolími.

- Město se začalo rozrůstat až ve Verneovské době 19. a počátku 20. století a to formou navazujících předměstí, zaplňujících postupně i kotlinu Vysočanskou a Holešovicko-Trójskou a jejich mírné svahy (Vinohrady, Bubeneč apod.) a dále i prolomy Pražského zlomu (Žižkov). Vstupem železnice do krajiny započal nový způsob rozvoje, využívající úzkých, zaříznutých údolí pro překonání výškového rozdílu kotlin. Procházejíc rurální krajinou Pražské tabule železnice vytvářela po svých osách u nádraží rozvojové industriální zóny transformující dosud ryze zemědělské osídlení na kovozemědělské. Začal tak druhotný rozvoj sítě vesnic, stále však v jejich historických krajinných osnovách a s tradičními, nepražskými centry. Až zhruba do I. světové války tak město Praha žije ve svých kotlinách a i blízko hradeb je běžná rurální krajina.
- Až další industrializace a rozvoj v 20. století, spojený i s rozvojem automobilismu znamenal rozvinutí aglomeračních vztahů. V polovině století vystupuje městská zástavba Prahy z Vltavského údolí a postupně masivně obsazuje do té doby venkovskou krajinu otevřené Pražské plošiny. Praha se tak poprvé začíná v široké krajinné oblasti plošin projevovat jako stavební krajinná dominanta. Původní dominanty a zažitý obraz města však zůstává skryt v historické kotlině a nově konstituované město paradoxně roste bez dominant a pólů jako nepřetržitý pás periférií, ve které přeměňuje i dříve samostatná, ale nízkopodlažní sídla. Paradoxními dnešními městskými dominantami jsou tak vedle slumů amorfních ocelovoskleněných hal od jihu panelové věžáky Jižního města a od severu skládka nad Ďáblicemi.

Z hlediska kulturních hodnot a vztahů:

- Při výčtu kulturních hodnot Pražska jednoznačně dominuje historické jádro města, světového významu. Opominout však nelze ani ostatní ohniska, ať jsou již dnes součástí kompaktního města, nebo leží na periférii, či dokonce mimo administrativní hranice Prahy. Když odhlédneme od národoveckých symbolů 19. století, dostaneme jako historicky nesporná ohniska státnosti, vzdělanosti a kultury Zbraslav, Břevnov, Tróju, Koloděje, Buštehrad, Unhošť, Říčany, Kostelec. n. Č. L., Kouřim a další. Jejich svébytnost by měla být podporována.
- Centra vzdělanosti představují vysokoškolské areály a výzkumné ústavy a další národní instituce. Centra státní správy na regionální úrovni představuje především Krajský úřad Středočeského kraje a jeho instituce. Jejich lokalizace v Pražsku může být významným zdrojem nových kulturních pólů, které mohou Pražsku urbanistickým uspořádáním vtisknout na plošinách chybějící tvář. I proto diskuzi nad Národní knihovnou nevnímáme jako souboj architektur, ale souboj práva míst, mimo historické jádro, na vyjímečnou funkci.
- Paměť staré, rurální struktury osídlení je třeba považovat za významný zdroj posilování individuality jednotlivých městských částí. Proto je významná ochrana historických, i když venkovských sídelních jader a to nejen těch stavebně dochovaných, ale pouhých půdorysů parcelace či upomínkových fragmentů.

d) Závěrečná doporučení

d.a) metodologická východiska ochrany krajinného rázu v Praze

Pro zpracování dvou jevů ÚAP (17. a 18.) je pro ochranu a rozvoj oblastí krajinného rázu přiměřeně využíván individuální přístup, pro místa krajinného rázu typologický přístup diferencované územní péče.

Na základě analýz je tak vytvořen soubor jednotlivých částí krajiny Pražska, který by měl být podkladem pro orgán ochrany přírody a krajiny na poli ochrany krajinného rázu, využívající zákonem stanovených diferencovaných nástrojů. Z těch je to významný především institut přírodních parků a registrovaných významných krajinných prvků v případě zvýšené ochrany a institutu posuzování vlivů možných změn na krajinný ráz v případě ochrany obecné.

Podstatná je funkce těchto ÚAP pro formování vlastního rozvoje Prahy, ať regionálního nebo územního. Zejména kategorie oblastí krajinného rázu přináší celou řadu poznatků a doporučení. Jejich využití a specifikaci v řešení dané územní problematiky je však třeba konkretizovat a to buď v rámci vlastní územně plánovací činnosti nebo, u složitějších prostorů, krajinářskou studií, detailně prověřující možnosti realizace.

Krajinářské studie by měly být postupně zpracovány, zejména na území přírodních parků, kde je třeba znovu prověřit dříve stanovené regulativy v těch částech oblastí, na které je upozorňováno v doporučeních a dále ve všech vymezených vedutách, dominantách a horizontech.

d.b) doporučení pro další územní rozvoj Prahy

1. Historické osídlení Pražské kotliny chápat jako oddělené od nového osídlení horních plošin Pražska.
2. Vlastní vnitřní město v kotlině je dnes naplněno jak centrálními funkcemi, tak i výrobou a bydlením. Jakákoliv další intenzifikace přináší neřešitelné infrastrukturní problémy. Historické jádro by mělo být osvobozeno od nadměstských správních a administrativních funkcí (mimo reprezentačních) a od dalších infrastrukturních, především dopravních staveb.
3. V souvislosti s výstavbou velkého městského okruhu se nabízí možnost vytvořit na Pražské plošině, mimo pohledový kontakt se sníženou kotlinou vnitřního města, nová centra Středočeské krajské, státní i Evropské správy (a doprovodných zařízení kulturních, školských a dalších), jako nová celoměstská jádra a hlavní kompoziční ohniska. Krajinářsky nejvhodnější lokalizace je v prostorech oblastí 12, 13, 15 či 17 na západě, na severu v oblastech 18, 20, 21 či 23, na jihu v oblastech 03, 47, 48, 49 či 50.
4. Dochovaná předindustriální historická vesnická jádra je třeba přísně chránit, nejlépe jako památkové zóny a využít pro centra místních částí, dochované půdorysy jako místní centra alespoň kompozičně připomenout.
5. Okruh regionálních a vyšších biokoridorů využít pro oddělení urbanizované, vysokopodlažní či velkoobjemové zástavby města od okolní venkovské krajiny ve všech směrech.

6. Okraje Prahy v oblastech č. 21, 22, 24 a 25 směrem k Labské nivě by měly být za zeleným okruhem regionálního biokoridoru tvořeny obytnou a harmonickou, celkově otevřenou venkovskou krajinou s významným podílem liniové zeleně, především neovocnými alejemi a v místech písků subrecentních niv i většími lesními celky charakteru Klánovického lesa.
7. Okraje Prahy v oblastech č. 04, 13, 15, 17 a 18 otevřené za nadregionálním biokoridorem na nejúrodnější planiny nejstaršího osídlení Čechů, by měly být tvořeny obytnou a harmonickou, celkově otevřenou venkovskou krajinou s významným podílem liniové zeleně s lesními a skalními remízky kamýků.
8. Okraje Prahy v oblastech č. 01 a 02 by měly být za zeleným okruhem nadregionálního biokoridoru formovány obytnou a harmonickou, celkově otevřenou venkovskou krajinou s typickými atributy krasových krajin.
9. Okraje Prahy v oblastech č. 41, 42 a 50 by měly být za zeleným okruhem regionálního biokoridoru tvořeny obytnou, harmonickou, celkově polootevřenou venkovskou krajinou s významným podílem liniové zeleně agrárních teras, se zalesněnými polními kazy a svahy údolí a lučními nivami na dně.
10. Okraje Prahy v oblastech č. 43, 44, 45 a 46 by měly být za zeleným okruhem regionálního biokoridoru stejného charakteru s předchozími, ovšem s podstatně vyšším podílem malých vodních nádrží na horních polních plošinách.
11. Ve venkovských krajinách Prahy udržovat její atributy vesnic - s humny, se sedlovými střechami apod.
12. Pro rozšířenou ochranu pražského venkova, jako zásadního kulturního, rekreačního a obytného zázemí hlavního města, kooperovat záchranná opatření s okolními obcemi.
13. Podporovat, a před zástavbou chránit, zelené osy (lépe asi klíny) bočních zaříznutých potoků a soustavy hřebenů Strahovský, Žižkovský a Vinohradský.
14. Je třeba chránit před zástavbou všechna zaříznutá údolí, na dně připustit pouze pohledové samoty (z žádného místa nejsou vidět dvě naráz), které jsou funkčně nezbytné pro jejich turistické využívání.
15. Chránit skalnaté svahy všech údolí a nepřipustit jejich pohledové odclonění.
16. Přísně chránit říční a litorální kontinuum Vltavy, jak uvnitř nábřeží, tak v nivních plochách. Pásky svažitého stanoviště na sklaních substrátech chránit v současném rozsahu, dbát však na přirozenost jejich vegetace.
17. Při úpravách veřejných prostranství historických pólů využívat více motivů stavebních struktur vázaných na opuku.

18. V Holešovicko – Trójské oblasti respektovat záplavové území Vltavy v celém rozsahu recentní nivy, nezužovat aktivní zónu záplavového území v oblastech po proudu.
19. V oblasti Radotínského údolí Berounky uvolnit celou recentní nivu řeky, zabránit vyhrázování byť jen jejích částí. Do prostoru situovat jen funkce neomezující retenci a nevyžadující protipovodňovou ochranu.
20. V krajinářských úpravách niv více využívat přírodních fenoménů písčiny, štěrkových i balvanitých lavic a poříčních jezírek.
21. Na horních pláních Pražska preferovat ochranu a vznik nových malých vodních nádrží.
22. Využívat návrhů na zlepšení současného stavu jednotlivých oblastí krajinného rázu Pražska tak, jak jsou uvedeny v kap. B.b).

Závěr:

Hodnocení vizuálních celků je především rámcová orientace v celopražském pohledu. Při souhrnné analýze je zřejmé, že kladné hodnoty kopírují kvalitní přírodní prostředí a harmonickou městskou krajinu, zatímco záporné hodnoty signalizují nesoulad až devastaci, v krajním případě destrukci hodnot. Někde uprostřed leží velká část pražského osídlení od poloviny 20. století do dnešní doby, která hodnoty do městské krajiny většinou nepřinesla, podobně jako rozlehlé průmyslové čtvrti.

Tento stav nezmění krajinářská kompozice, ale změna přístupu k hodnotám pražského prostoru a filosofii jeho rozvoje, stejně jako krajinný ráz sám není výslednicí krajinářských návrhů, ale jak již bylo konstatováno, tvořivého života generací našich předků v daných přírodních, kulturně historických a sociálních podmínkách.

e) Literatura

LÖW & spol.: Dílčí úkol VÚKOZ Zajištění realizace Evropské úmluvy o krajině v další činnosti MŽP. VaV /640/6/02, MŽP ČR Praha, 2003-2004

LÖW & spol.: Typologie české krajiny. VaV 640/01/03, MŽP ČR Praha, 2003-2005

Löw J., Míchal I.: Krajinný ráz. Nakladatelství Lesnická práce, Kostelec n.Č.L., 2003

Kovanda J. a kol.: Neživá příroda Prahy a jejího okolí. Academia Praha, Český geologický ústav Praha, 2001.

Kubíková J., Ložek V., Šprynar P. a kol.: Chráněná území ČR – Praha, sv. XIII., Agentura ochrany přírody a krajiny ČR Praha, 2005

Podklady ÚRM města Prahy, 2008

Havrda T., Kuča K.: Vývoj sídelní struktury a využívání území, ÚAP hl.m. Prahy, 2008

Výstupní výkresy:

Výkres č. 1 Oblasti krajinného rázu hlavního města Prahy (jev 17)

Výkres č. 2 Místa krajinného rázu hlavního města Prahy (jev 18)